

Complex project ECA

Medegefinancierd door
de Europese Unie

ACTORENOVERLEG
7 NOVEMBER 2022

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

Programma

- **Stand van zaken ECA**
- **Geactualiseerde ontwerpshets**
  - Westelijke Ontsluiting Waaslandhaven
  - Containercluster Linkerscheldeoever
- **Toelichting MER-resultaten**
  - Veiligheid
  - Klimaat
  - Lucht

Vragen?

- Tijdens de toelichtingen via
- Na de toelichtingen via

Chat

Reacties

Stand van zaken ECA

Filip Boelaert

Voorzitter task force ECA

Juli 2016:

Startbeslissing

1. Extra containerbehandeling
2. Bijhorende logistieke/industr zones
3. Multimodale ontsluiting

31 Januari 2020:

Voorkeursbesluit

Alternatief 9

2020-2021:

Projectonderzoeksnota's WOW en CCL

Onderzoeksaanpak + inspraak

2021-2022:

Geïntegreerd onderzoek WOW en CCL

Duplex

Sinds juni 2022:

Projectbesluiten WOW en CCL

Vorbereiding Voorontwerp projectbesluiten

Vooruitblik – komende maanden

■ Geïntegreerd **onderzoek** WOW en CCL

○ **MER:**

- Input technische experts over onderzoeksresultaten verwerken (bv. mobiliteit, bv. klimaat, ...)
- Onderzoeken overige disciplines afronden (bv. water, bodem, mens/gezondheid, archeologie, ...)
- Milderende maatregelen

○ **Andere onderzoeken:**

- Actualisatie MKBA
- Operationaliteit
- Nautische aspecten
- Ruimtelijk veiligheidsrapport

■ **Overleg:**

- Zomer 2022-begin 2023:
Overleg met technische experts adviesinstanties
- Voorjaar 2023:
Verdere onderzoeksresultaten + milderende maatregelen bespreken in Actorenoverleg

■ **Redactie voorontwerp projectbesluiten WOW en CCL:**

- Aanvraag omgevingsvergunning
- Planmateriaal

1. Westelijke Ontsluiting Waaslandhaven (Dept. MOW)

- onderzoeksresultaten en milderende maatregelen: **Actorenoverleg**   **feb 2023**
    ➡ “voorontwerp projectbesluit” - streefdoel MOW   **voorjaar 2023**
- formele **advies**ronde (45d) en verwerking
    ➡ “ontwerp projectbesluit” door Vlaamse Regering
- **openbaar onderzoek**
    ➡ “definitief projectbesluit” door VR - streefdoel MOW   **eerste helft 2024**

2. Containercluster Linkerscheldeover (Port of Antwerp-Bruges en Maatschappij Linkerscheldeover)

- onderzoeksresultaten en milderende maatregelen: **Actorenoverleg**   **voorjaar 2023**
    ➡ “voorontwerp projectbesluit” - streefdoel PoAB: **midden 2023**
- formele **advies**ronde (45d) en verwerking
    ➡ “ontwerp projectbesluit” door Vlaamse Regering –   **begin 2024**
        streefdoel PoAB
- **openbaar onderzoek**
    ➡ “definitief projectbesluit” door VR

3. Verlenging Noordzeeterminal *(Port of Antwerp-Bruges)*

- onderzoek loopt, MER klaar in loop van 2023
- streefdoel PoAB: **omgevingsvergunning verleend in 2024**

Vragen?

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

**Port of
Antwerp
Bruges**

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

<nr.>

Geactualiseerde ontwerpshets WOW en CCL

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

<nr.>

Ontwerp Westelijke Ontsluiting Waaslandhaven

Thomas Maes
Projectleider WOW

WOW - situering en doelstellingen

- Het projectbesluit Westelijke Ontsluiting is gericht op de aanleg van een multimodale ontsluiting op het hoofdverkeersnet, meer bepaald:

- Een vlotte ontsluiting voor (vracht)wagenverkeer naar het hoofdwegennet
- De spoorontsluiting voor de containerterminals en bedrijven
- Het vervolledigen van gewenste fietsverbindingen

WOW - randvoorwaarden

■ Prioritaire randvoorwaarden:

- een functionele **bedrijfsontsluitingsweg** op het tracé van de Blikken (haveninterne weg);
- een functionele **verbinding tussen de dorpskernen en de haven** (woonwerk pendel);
- een performante **buffering** en landschappelijke inpassing van de haven aan haar westelijke grens met de open ruimte en de polderdorpen;
- een zeer **verkeersveilige** infrastructuur voor vrachtwagens, personenwagens, treinen en fietsen;
- het maximaal **respecteren van de concessiegrenzen** van de aanpalende bedrijven;
- het maximaal **vermijden van impact** op de omliggende polder (minimale inname van landbouwgrond en beperken van inname compensatiewaardige natuur).
- het **vermijden van inname** van de leidingstrook

WOW - principesnede

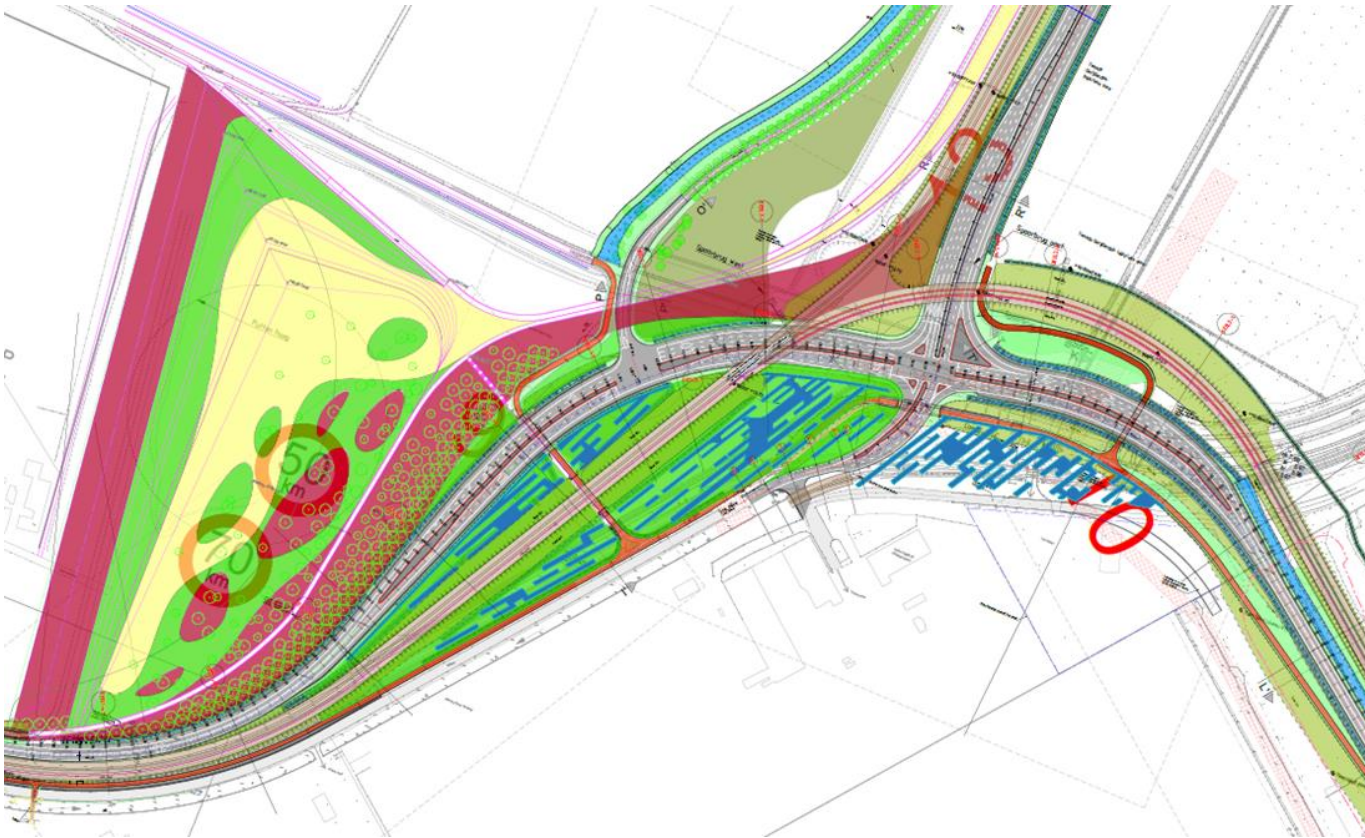

WOW - overzichtspan

WOW - wijziging fietsinfrastructuur (1)

- **Variant vorig actorenoverleg:**
  - Functionele fietsroute via Pillendijk
  - Vier fietstunnels om complex over te steken
  - Veel bochtenwerk
  - Omrijden
- **Optimalisaties mogelijk?**

WOW - wijziging fietsinfrastructuur (2)

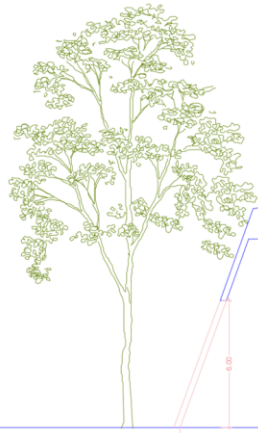

- **Eerste optimalisatie:**
  - Functionele fietsroute via Oud Arenberg
- **Geen oplossing voor:**
  - Veel bochtenwerk
  - Omrijden
- **Nog optimalisaties mogelijk?**

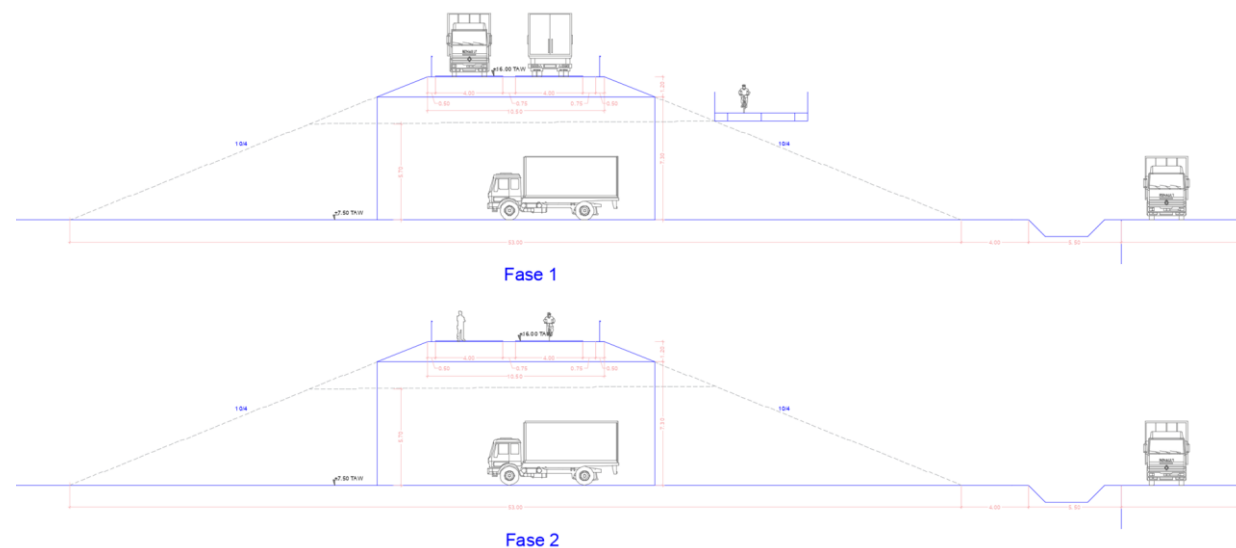
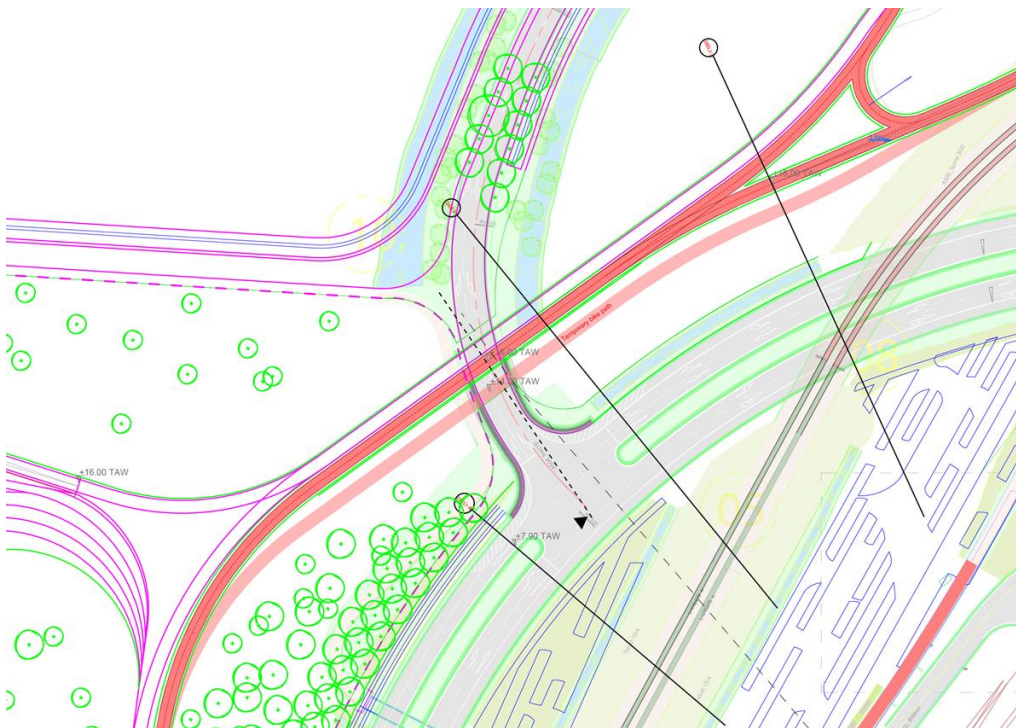
WOW - wijziging fietsinfrastructuur (3)

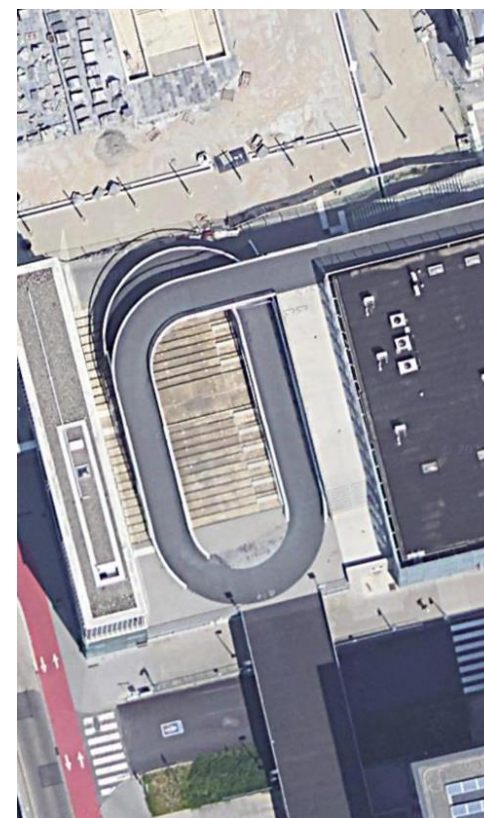
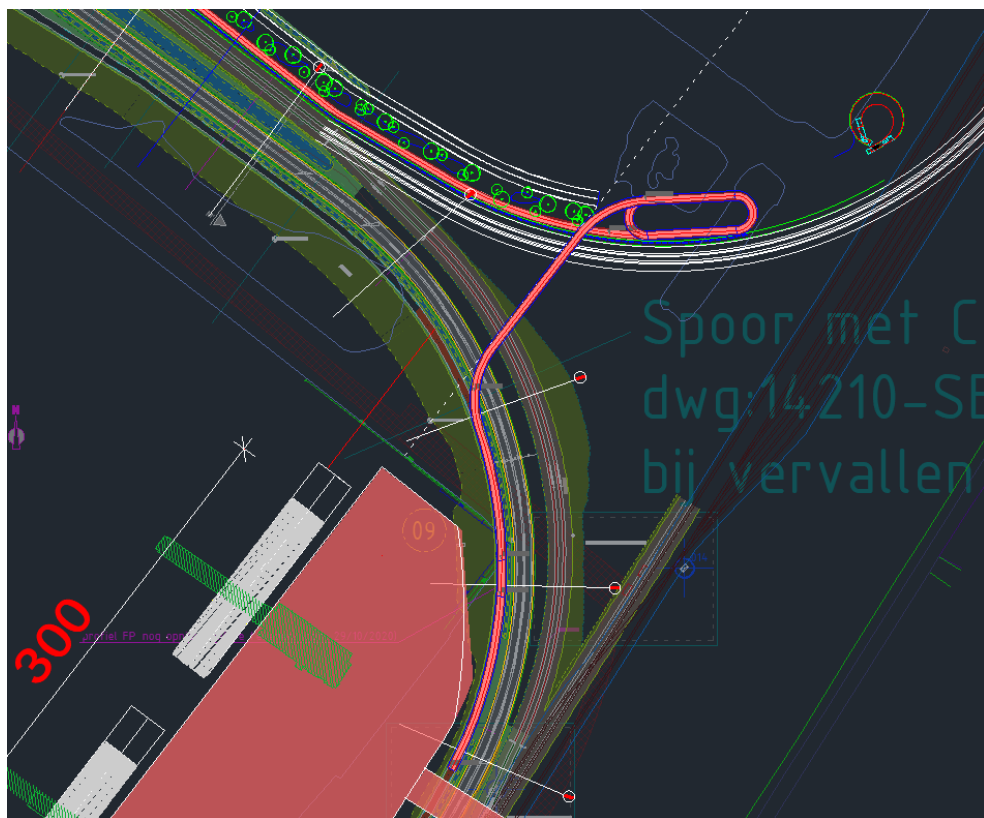
- **Eerste optimalisatie:**
  - Functionele fietsroute via Oud Arenberg
- **Tweede optimalisatie**
  - Blikken dwarsen t.h.v. ITC Rubis
  - Fietspad op Doeldokdam ten N van spoor
    - Bruikbaar voor WOW én Driedokken
- **Voordelen:**
  - Leesbaarder en eenvoudiger
  - Minder omrijden

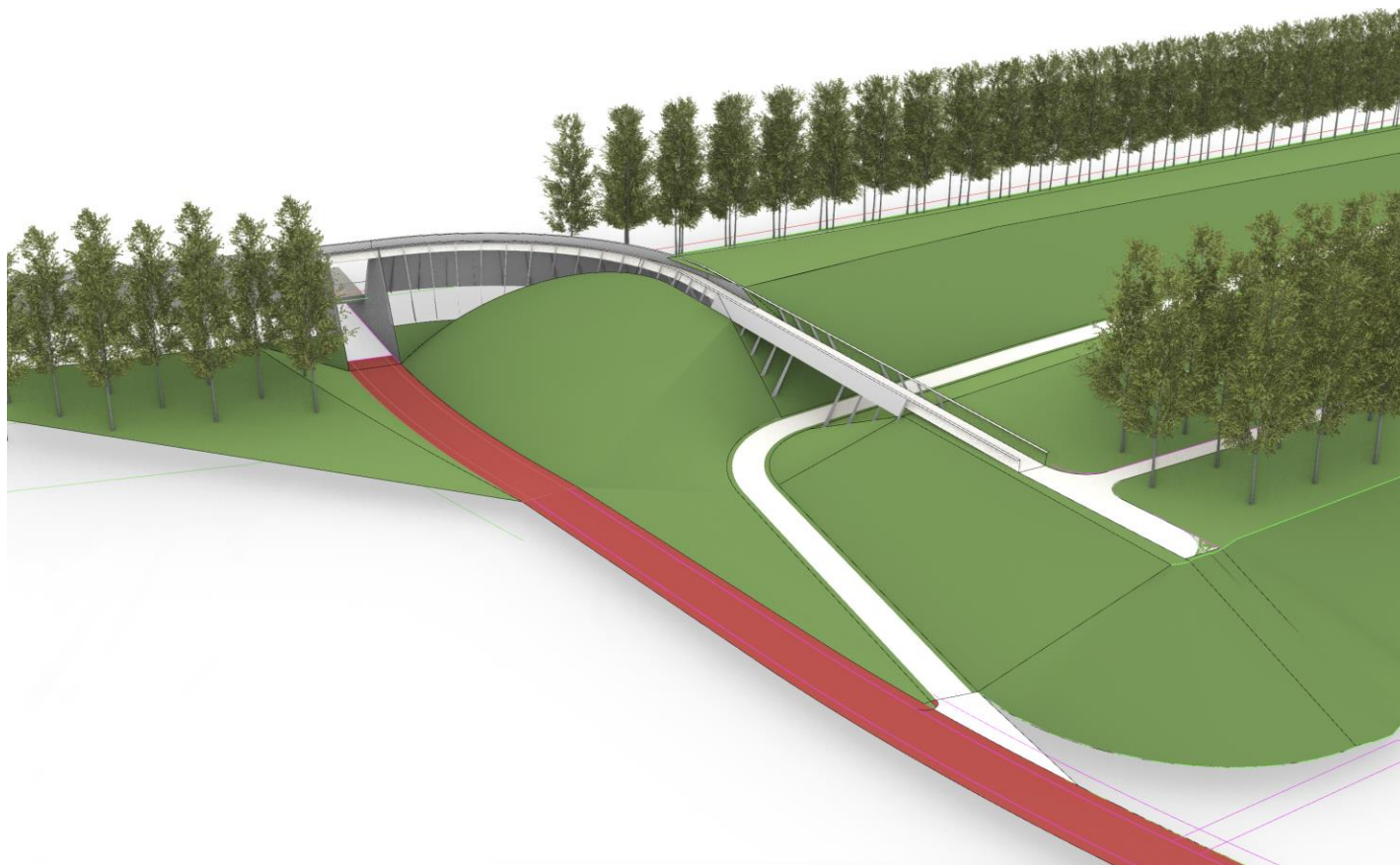
WOW - Nieuwe Dijkstraat overbrugging

WOW - overbrugging spoor

WOW - fietsverbinding Sint-Michielsstraat

Ontwerp Containercluster Linkerscheldeoever

*Kristof Guldentops
Port of Antwerp-Bruges*

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

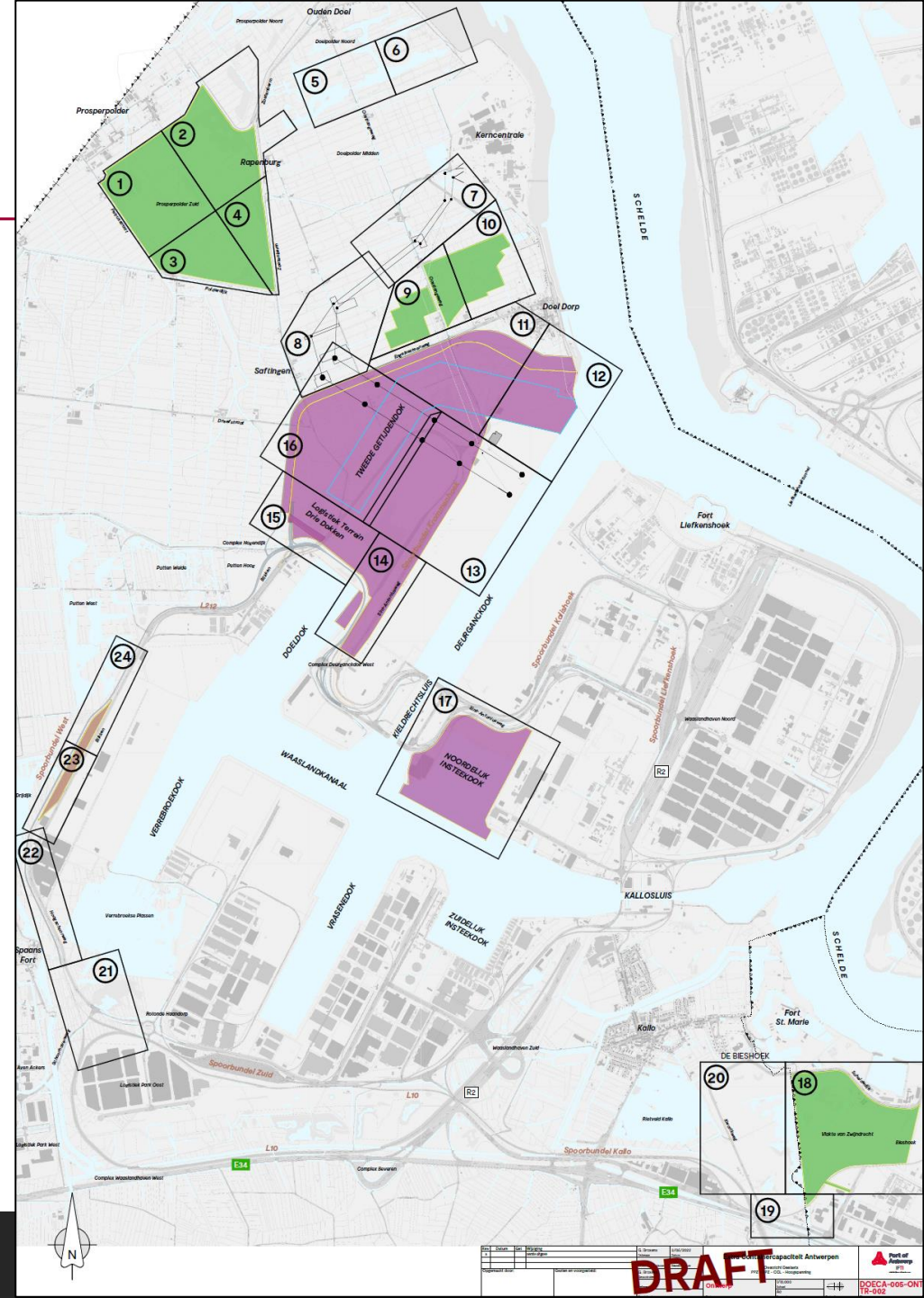
MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

<nr.>

Ontwerp CCL

Overzichtsplan omgevingsvergunning als onderdeel van projectbesluit

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

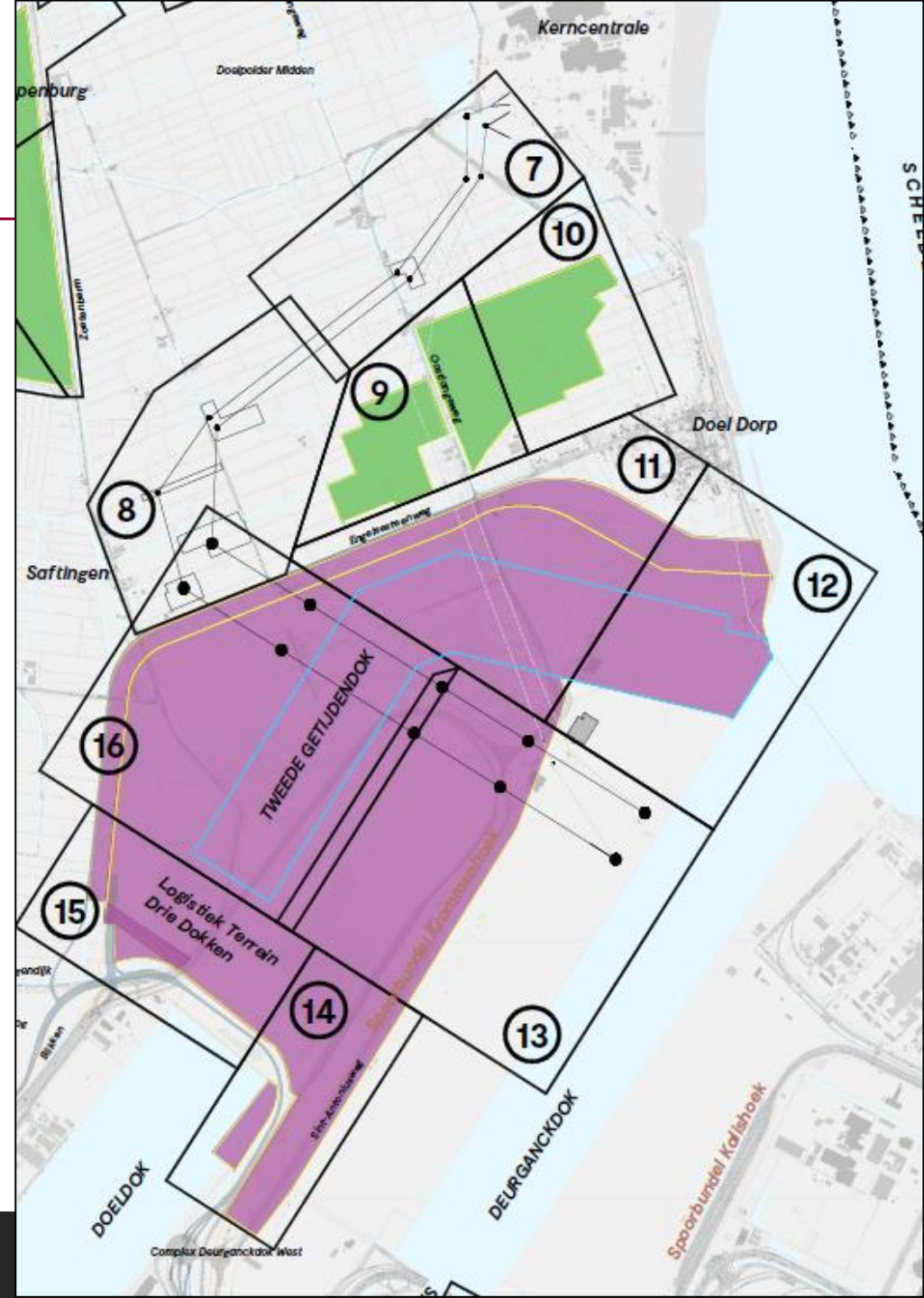

Port of
Antwerp
Bruges

DRAFT

DOECA-006-ONT-
18-000

Tweede Getijdendok

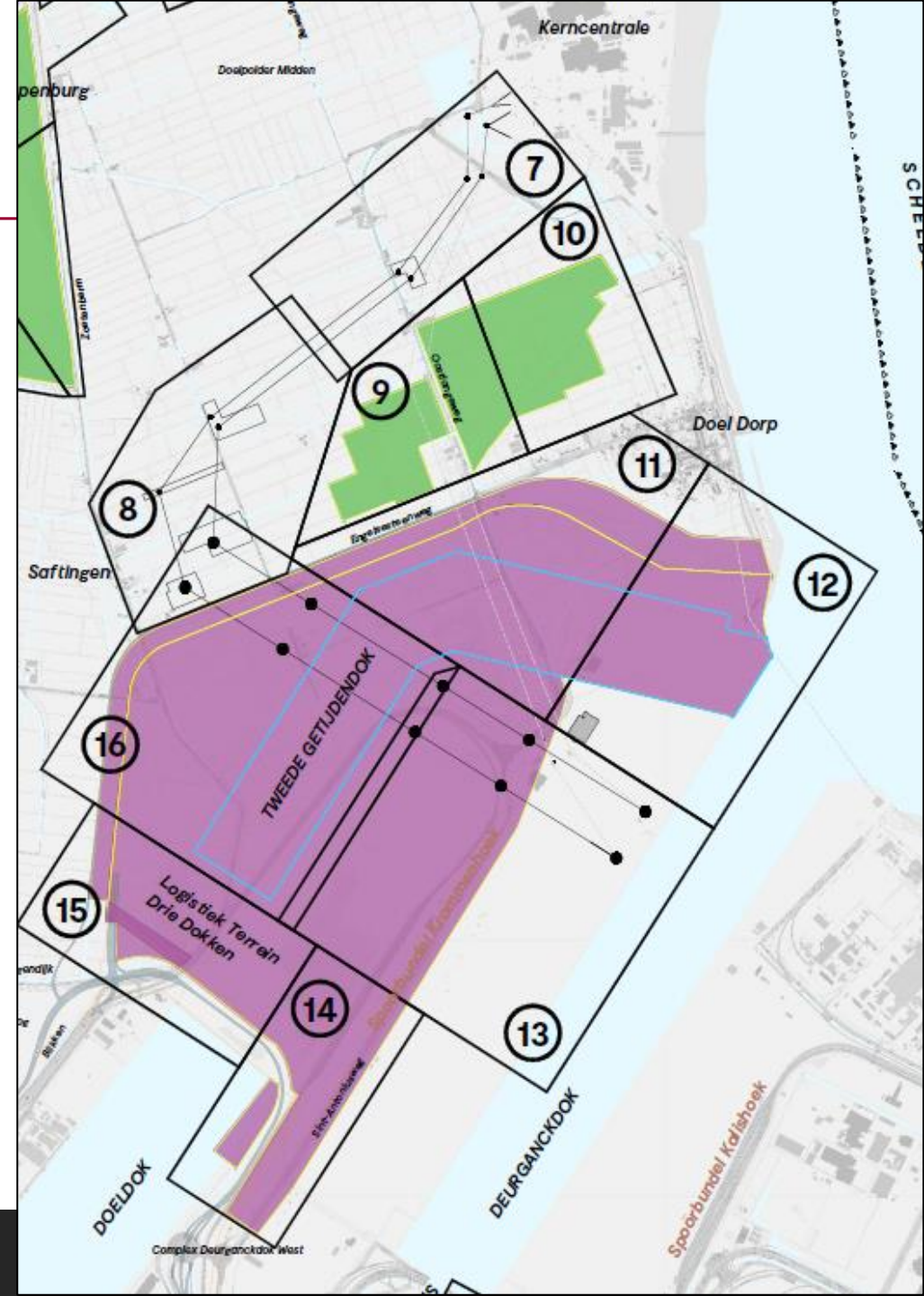
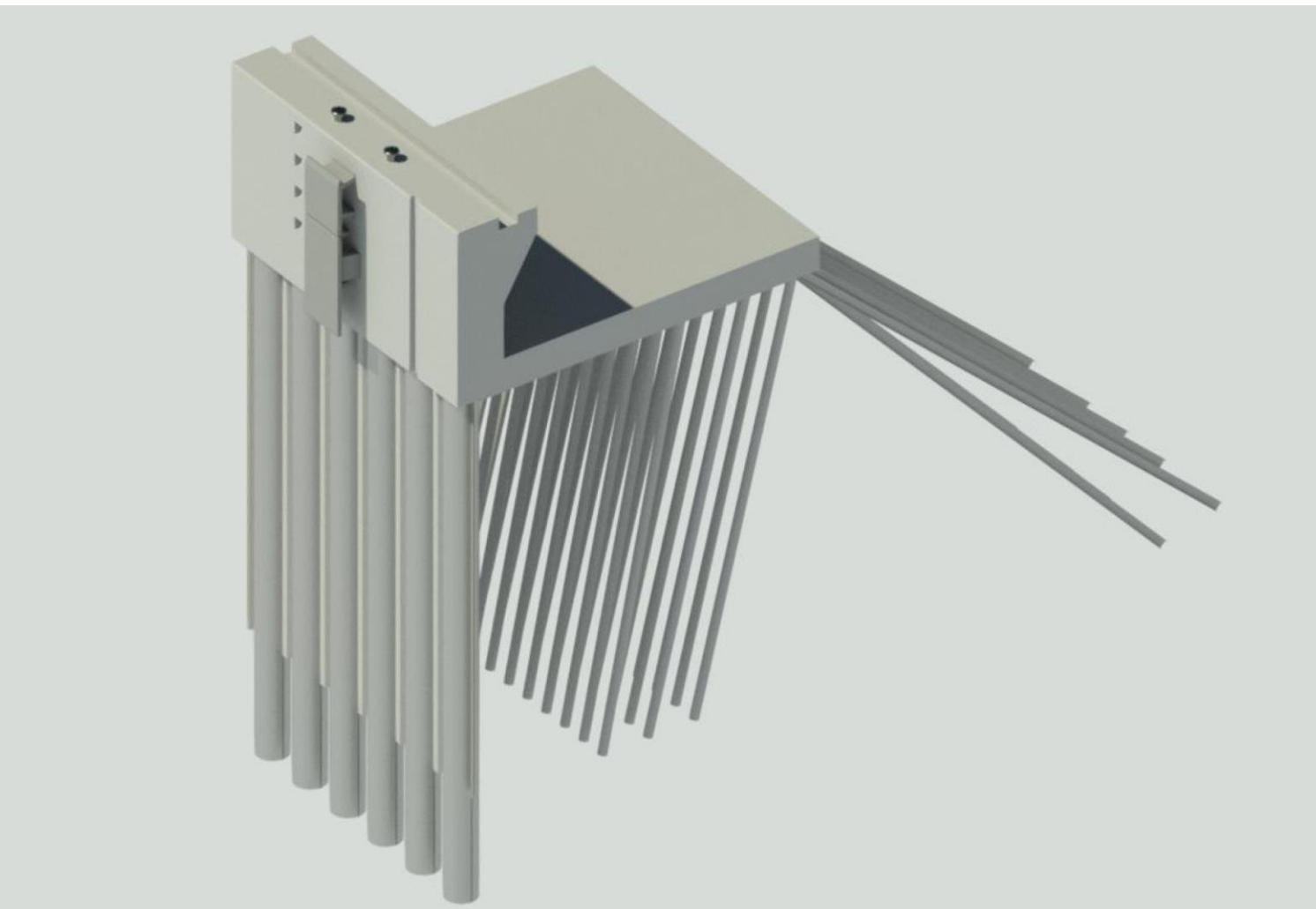

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

Tweede Getijdendok

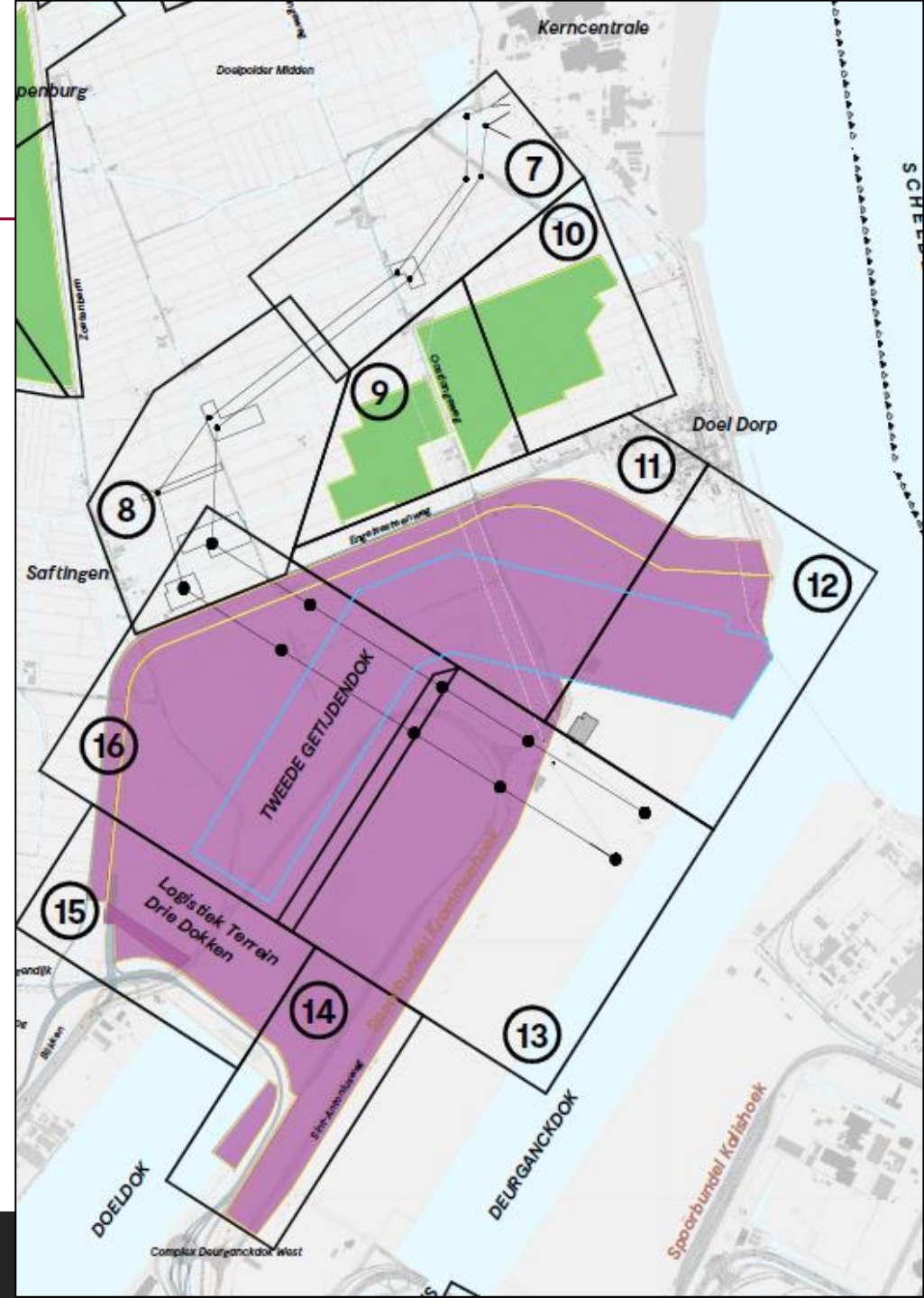
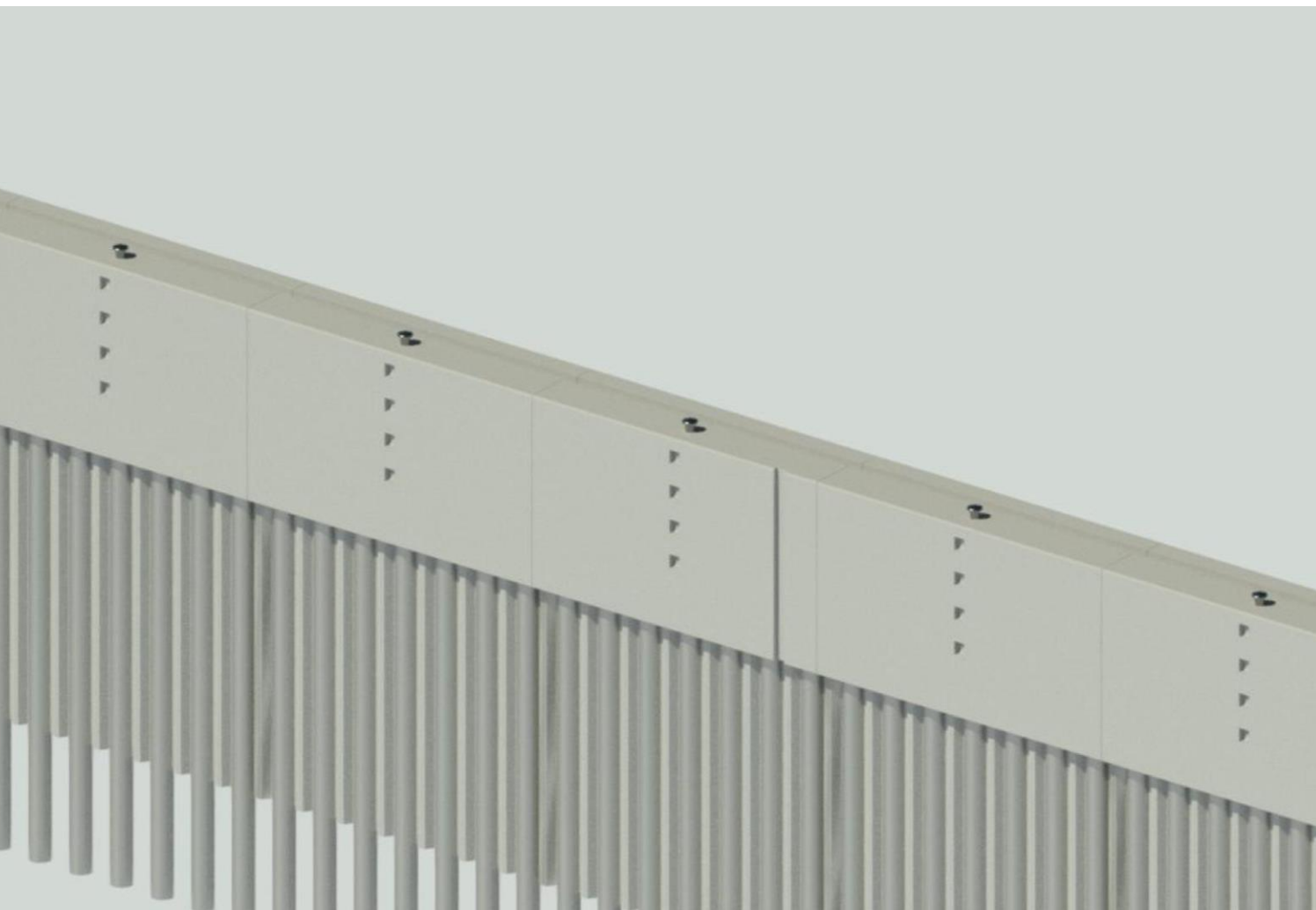

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

Tweede Getijdendok

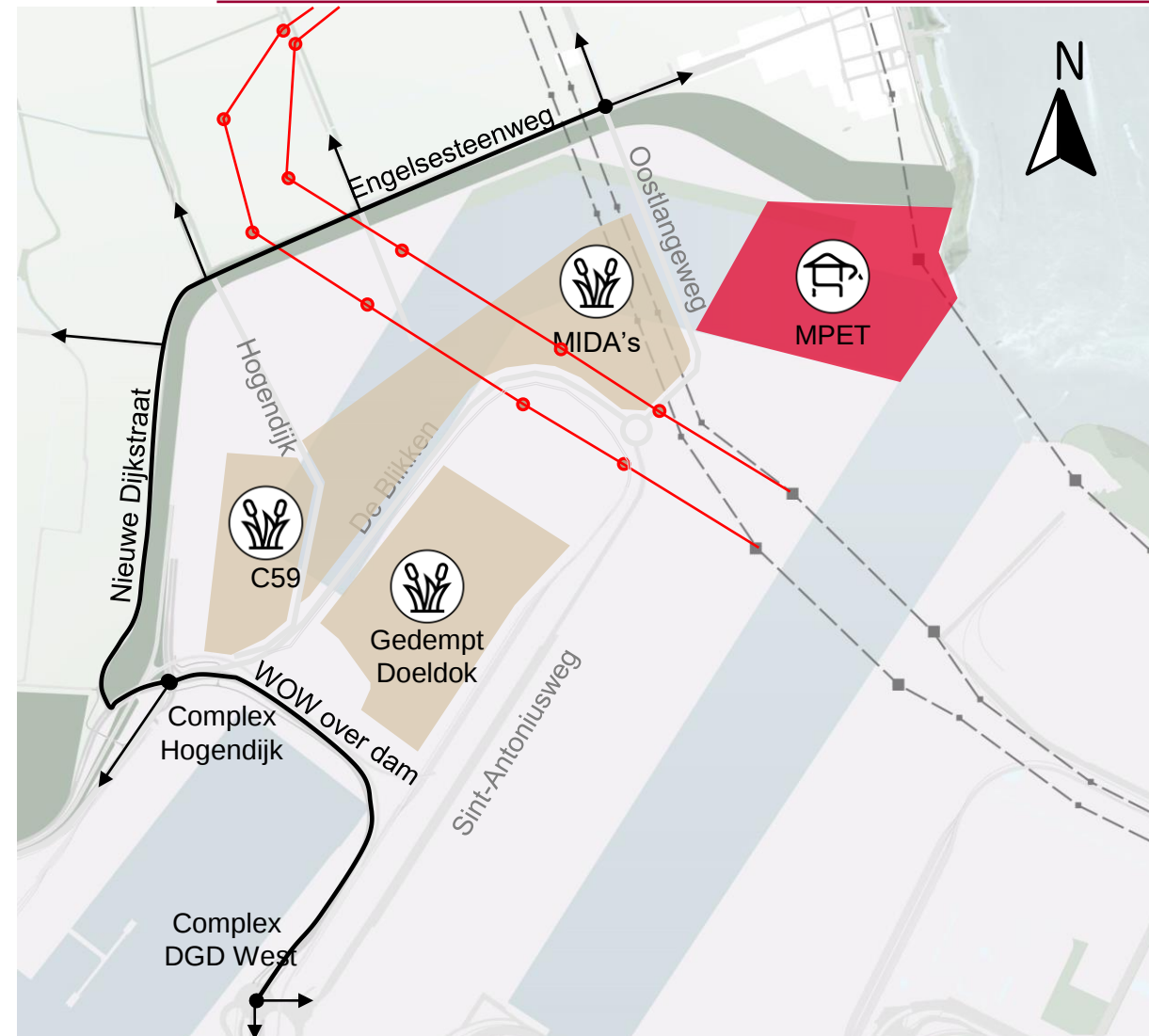

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

Tweede Getijdendok

Randvoorwaarden fasering

1. Containerterminal
2. Wegen, fietspaden, sporen en leidingen
3. Hoogspanningslijnen
4. Natuurcompensatie

Tweede Getijdendok

Afbraak, grond en baggerwerken

voorlopige cijfers

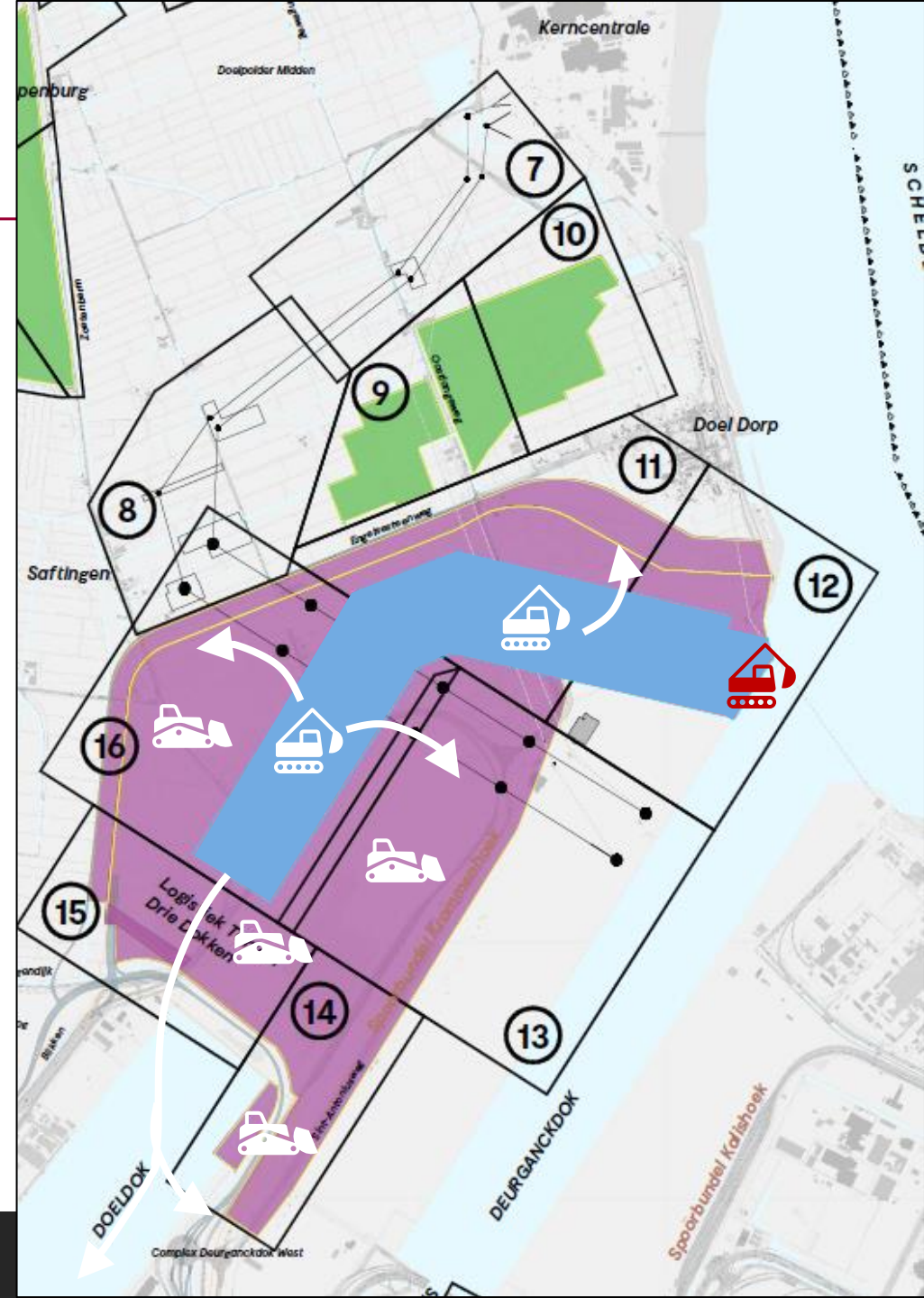
Afbraak
350m kaaimuur
+/-35ha verharding

Grondverzet & baggerwerken
+/-35 miljoen m³

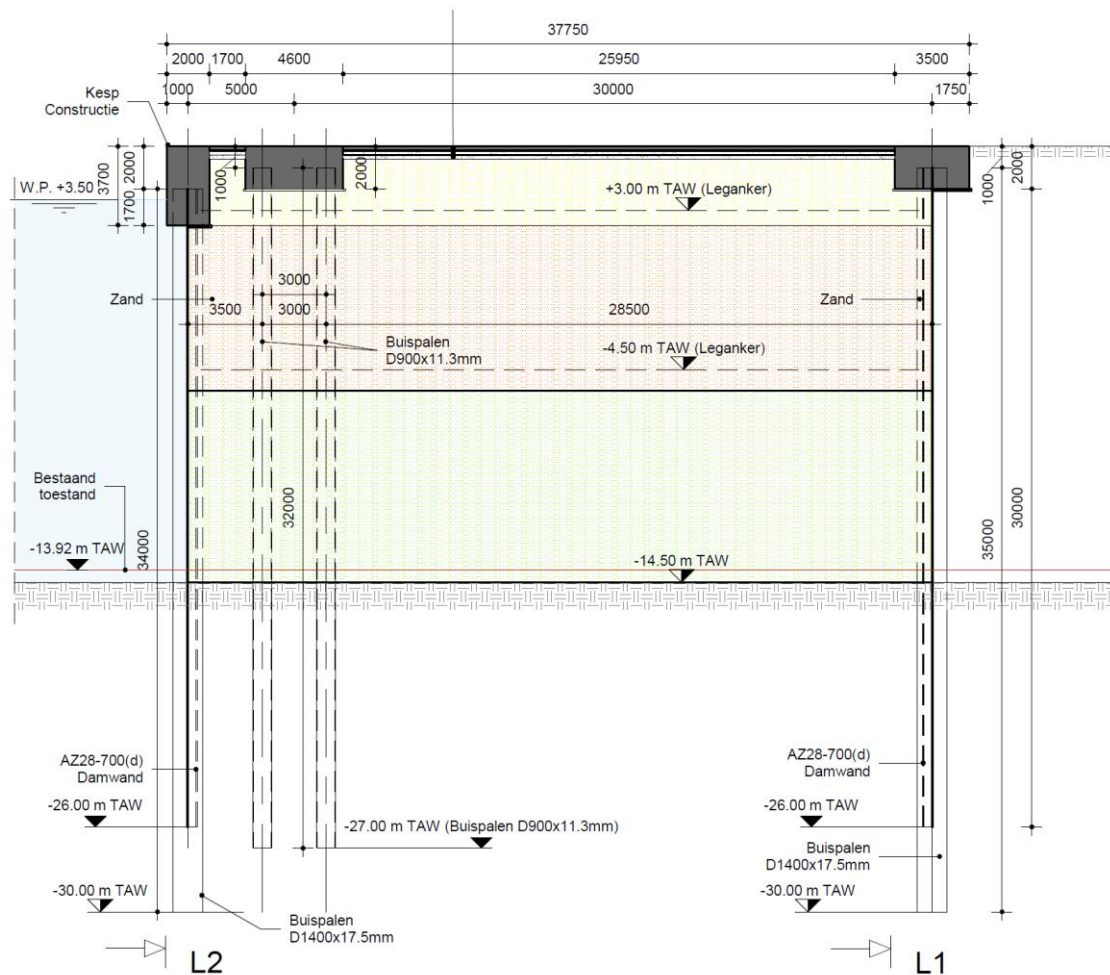
Uitgraving
Grondwerk +/-13 mio m³
Baggerwerken +/-22 mio m³

Aanvulling
Kaaimuren & dijken +/-6 mio m³
Concessieterreinen +/-12 mio m³
Noordelijk Insteekdok +/-7 mio m³
Polderheuvel +/- 1 mio m³

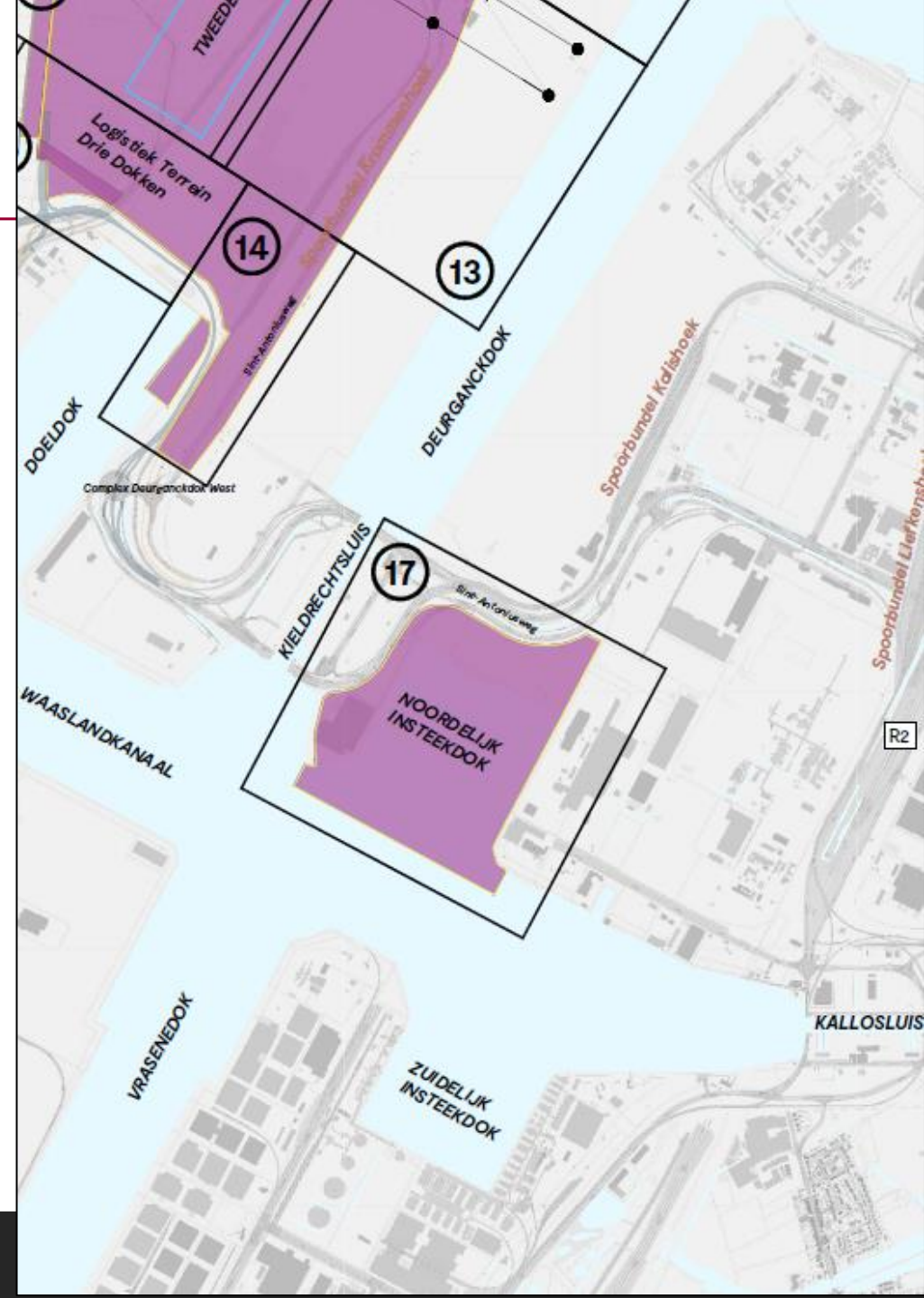
Afvoer
Zand +/-5 mio m³
Diverse gronden +/-4 mio m³

Noordelijk Insteekdok

Kofferdam Snede T4-T4

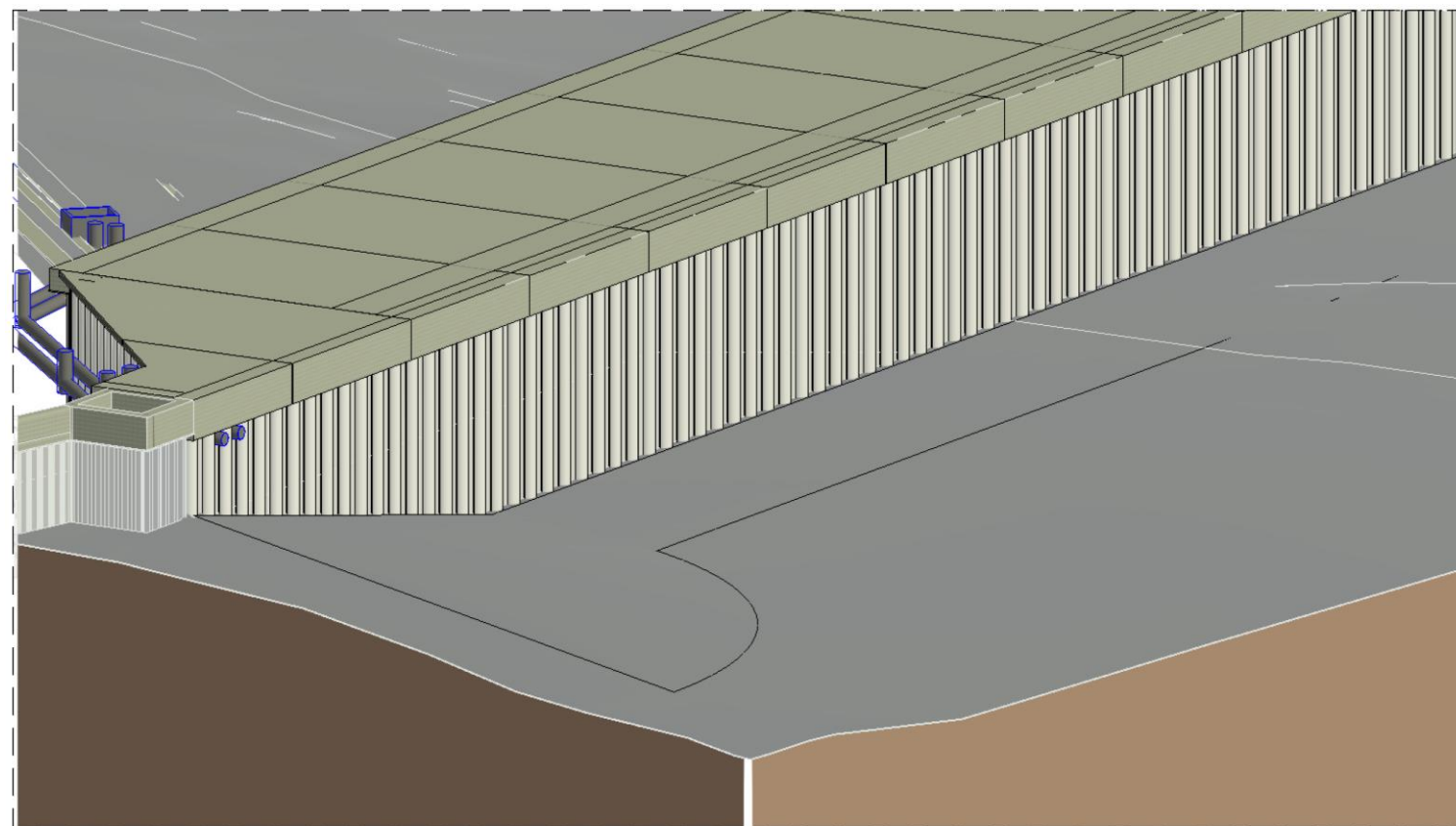

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

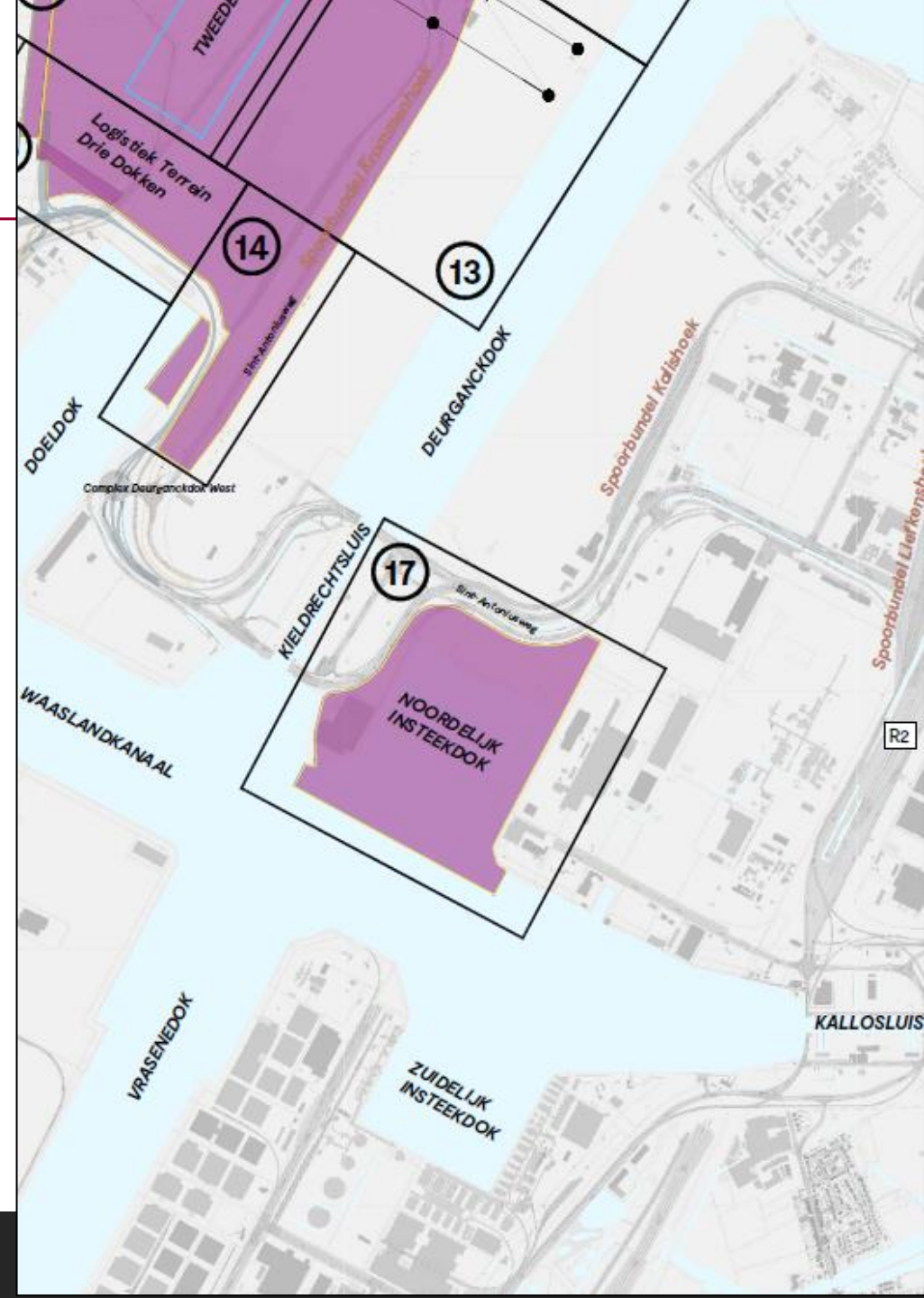

Port of
Antwerp
Bruges

Noordelijk Insteekdok

3D Aanzicht - Linkeroever

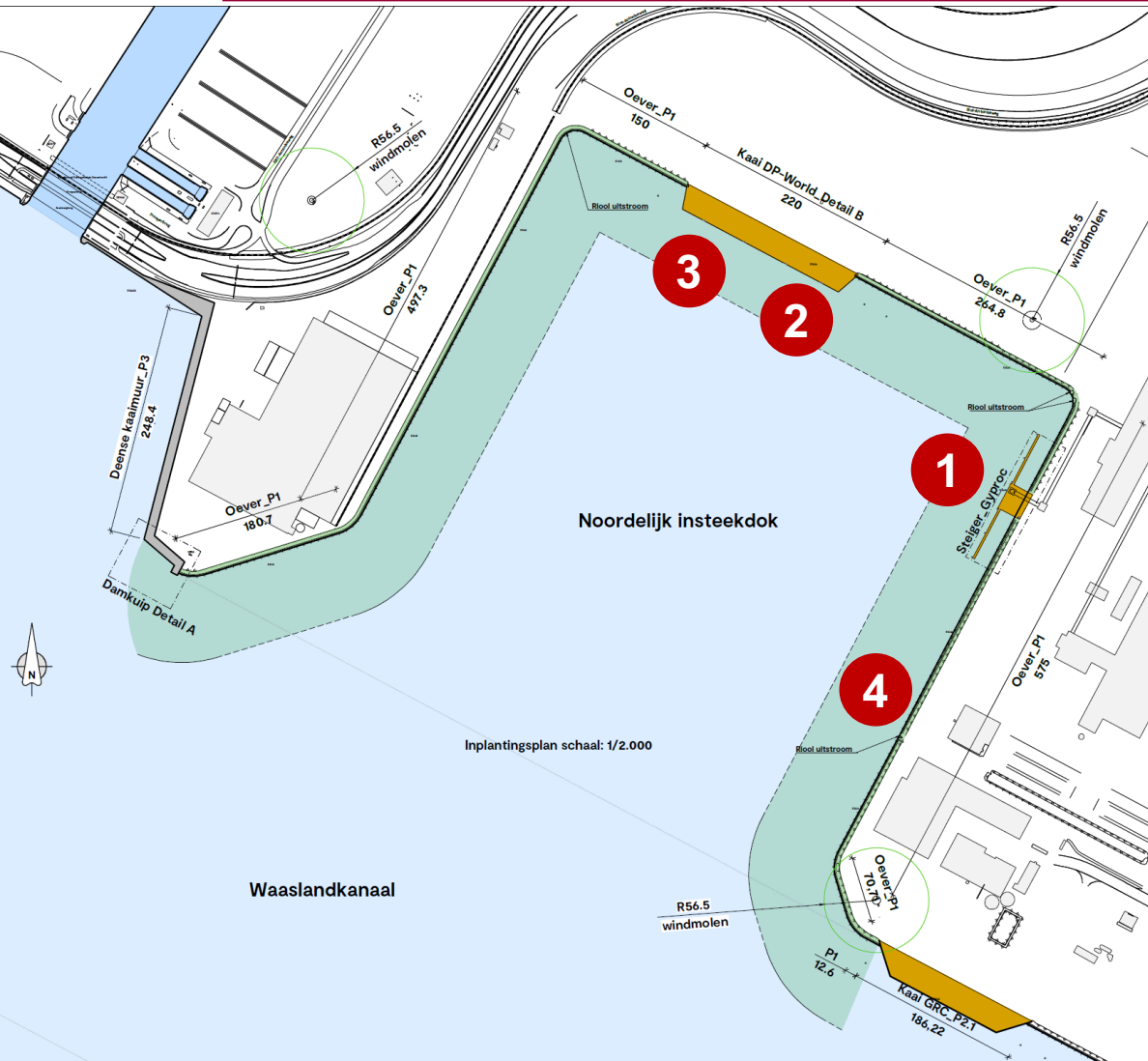

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

Noordelijk Insteekdok

Randvoorwaarden fasering

1. Waterontsluiting Gyproc
2. Waterontsluiting DP World Empty Depot services
3. Waterontsluiting Shipit
4. Afwatering terreinen & bedrijven

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

Vragen?

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

**Port of
Antwerp
Bruges**

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

<nr.>

Toelichting resultaten RVR en MER

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

<nr.>

Toelichting RVR-resultaten

1 Externe veiligheid & Milieuveiligheid

Frank Maesen
VR-deskundige

Opbouw presentatie

Uitgangspunten

Methodiek

Belangrijkste bevindingen

Milderende maatregelen

Uitgangspunten

■ Geplande ruimtelijke ontwikkelingen in kader CCL

- Logistieke zone Drie Dokken sluit vestiging Seveso-inrichtingen niet uit (transport/transit van gevaarlijke producten ter hoogte van Tweede Getijdendok, containerterminal en havenwegen valt buiten toepassingsgebied Seveso)
- Ontwikkelingen van zgn. aandachtsgebieden rond bestaande Seveso-inrichtingen (binnen de consultatiezone)

■ Geplande aandachtsgebieden

○ Externe gevarenbronnen

- deelgebied 1: Tweede getijdendok, containerterminal, logistieke zone en bijbehorende havenwegen
- deelgebied 2: Tracé bovengrondse hoogspanningslijnen
- deelgebied 3: Noordelijk insteeddok

○ Waardevolle of bijzonder kwetsbare natuur

- deelgebied 6: Prosperpolder-Zuid
- deelgebied 8: Natuurinrichting Polder

■ Bestaande situatie in de omgeving (incl. gebieden met woonfunctie & kwetsbare locaties)

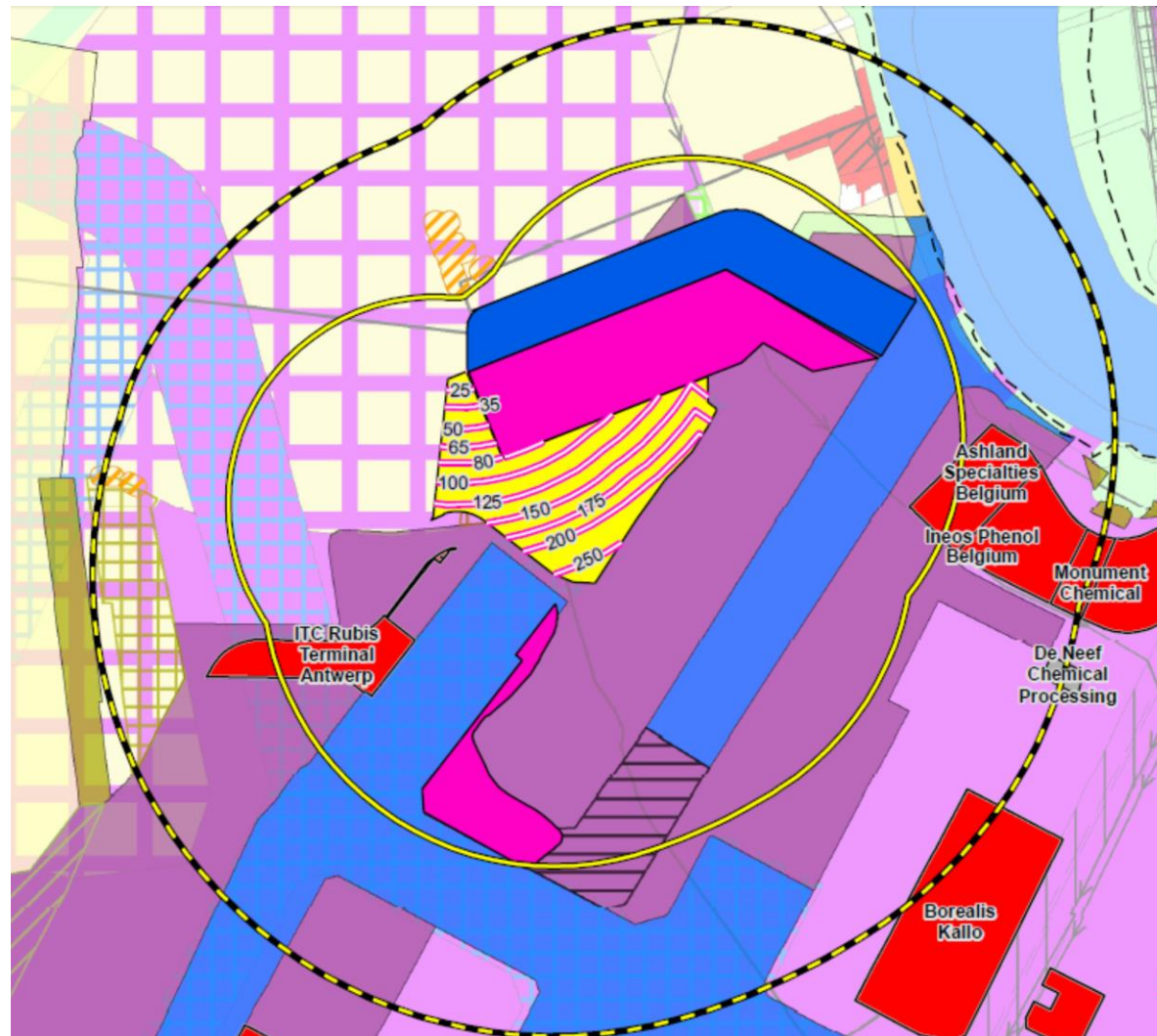
Methodiek

- **Logistieke zone Drie Dokken voor mogelijke inplanting Seveso-inrichtingen**
Gangbare methodiek inzake risico- en veiligheidszonerings geeft inzicht in (veiligheids)afstand tussen Seveso-inrichtingen, en gebieden met woonfunctie enerzijds en kwetsbare locaties anderzijds
- **Ontwikkelingen rond bestaande Seveso-inrichtingen**
  - Externe gevarenbronnen stellen geen specifieke afstandseis
  - Geen ontwikkelingen voorzien gevat door risicocriteria voor plaatsgebonden risico
  - Bijkomende populatie met mogelijk invloed op groepsrisico (toetsing criterium)
  - Waardevolle of bijzonder kwetsbare natuur stelt geen specifieke afstandseis

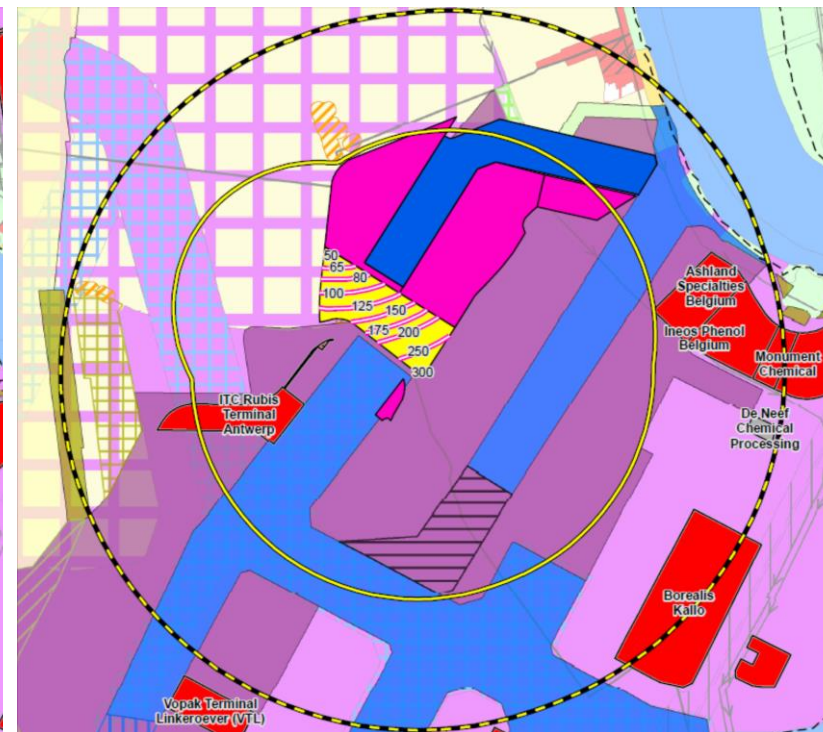
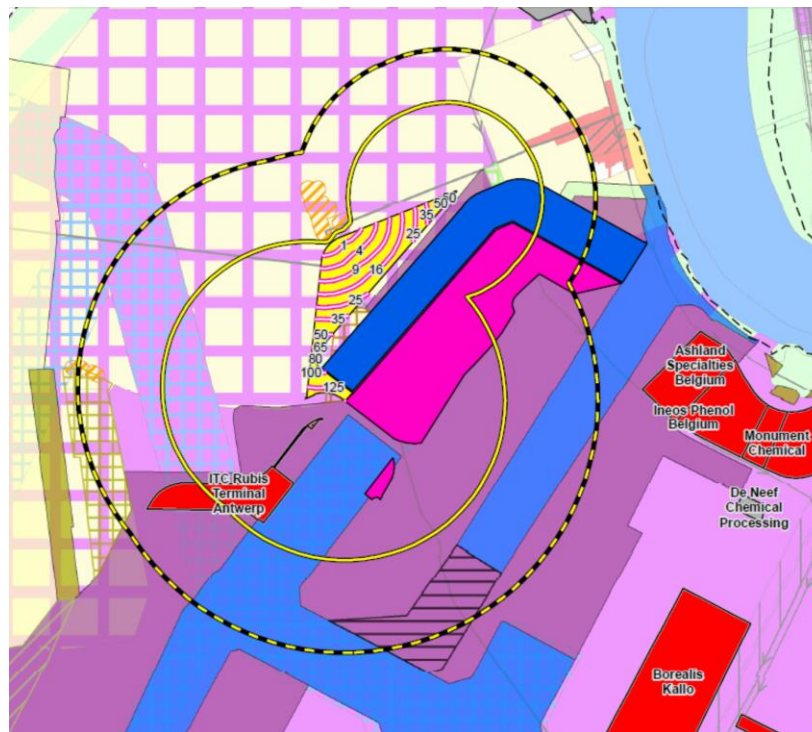
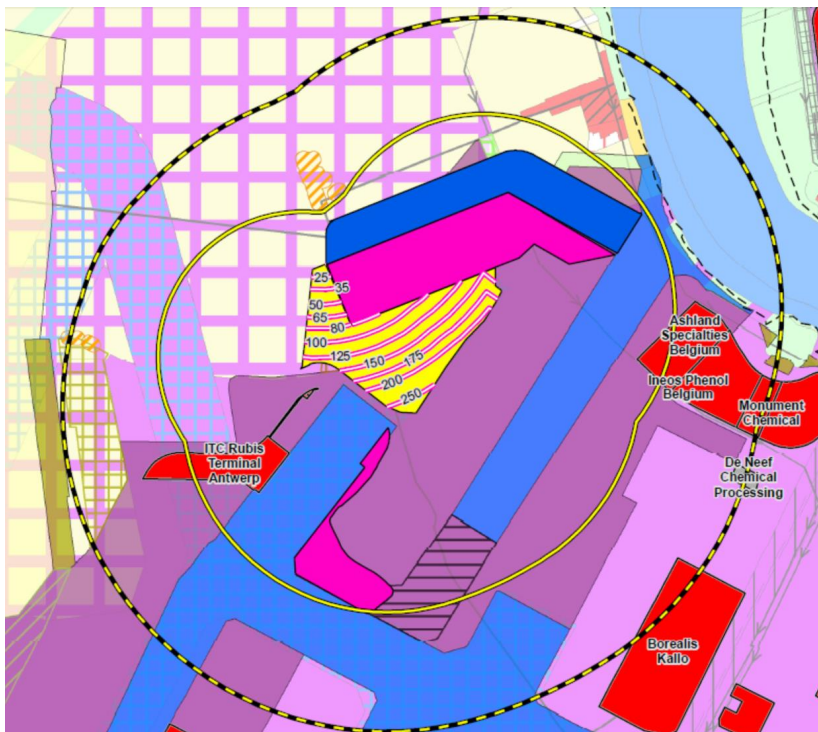
Belangrijkste bevindingen

- **Risicozonering**
draagkracht uit oogpunt
externe veiligheid
- **Veiligheidszonering**
ontwikkelingen met invloed
op draagkracht uit oogpunt
externe veiligheid
- **Onderscheid inzake draagkracht**
  - brand/explosie
  - toxiciteit (figuur)

Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste bevindingen

- **Geplande ontwikkelingen rond bestaande Seveso-inrichtingen binnen consultatiezone**
  - Groepsrisico
  - Externe gevarenbronnen
  - Waardevolle en bijzonder kwetsbare natuurgebieden

Belangrijkste bevindingen

- **Geen reden om Seveso-inrichtingen in logistieke zone Drie Dokken uit te sluiten**
- **Rekening houden met mogelijke impact externe gevarenbronnen bij concrete realisatie (omgevingsvergunning) omdat dit op planniveau niet mogelijk is gezien de diversiteit aan Seveso-inrichtingen en betrokken aard van gevaarlijke producten**
  - Windturbines zijn niet uitgesloten
→ kunnen afstand vragen tot toekomstige Seveso-inrichtingen
  - Bovengrondse hoogspanningslijnen
→ methodiek ter beoordeling is in ontwikkeling en hiermee is rekening te houden naar afstand tot toekomstige Seveso-inrichtingen
  - Domino-effecten voor transporten met gevaarlijke producten
→ Grootste impactafstand voor tankcontainers met brandbaar gas
Deze transporten ter hoogte van de deelgebieden hebben geen invloed op bestaande Seveso-inrichtingen

Milderende maatregelen

- **Inzake milieuveiligheid is er voor Seveso-inrichtingen de algemene eis voor het nemen van voldoende maatregelen om accidentele verspreiding van gevaarlijke producten te voorkomen**
- **Voor containerterminal (niet onder toepassing Seveso)**
  - Eisen gesteld aan transporten van gevaarlijke producten
  - Eisen havenkapitein ivm gevaarlijke producten
  - Verkeersregeling binnen terminal
  - Typische interventiemiddelen voorzien
  - Interventie bij transportongevallen met gevaarlijke producten voorzien (Belintra)
  - Noodplanning voorzien
- **Maatregelen voor toekomstige Seveso-inrichtingen ondergaan een toetsing in het kader van de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvraag**

Vragen?

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

**Port of
Antwerp
Bruges**

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

<nr.>

Toelichting MER-resultaten

2 Klimaat

Koen Couderé

MER-deskundige Klimaat

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

<nr.>

✓ Uitgangspunten voor de beoordeling

- 1) Emissies van broeikasgassen moeten zo snel mogelijk naar nul (-55% tegen 2030, *net zero* tegen 2050).
- 2) In die context is elke uitstoot *significant*
- 3) Project is *aanvaardbaar* als:
  - Het project maatschappelijk belang heeft
  - De uitstoot van het project zo laag mogelijk wordt gehouden en/of maximaal gecompenseerd wordt.
  - Het project geen negatief effect heeft op de klimaatrobustheid van de omgeving.

Methodiek - bestudeerde effecten

1) Emissies en vastleggingen van broeikasgassen

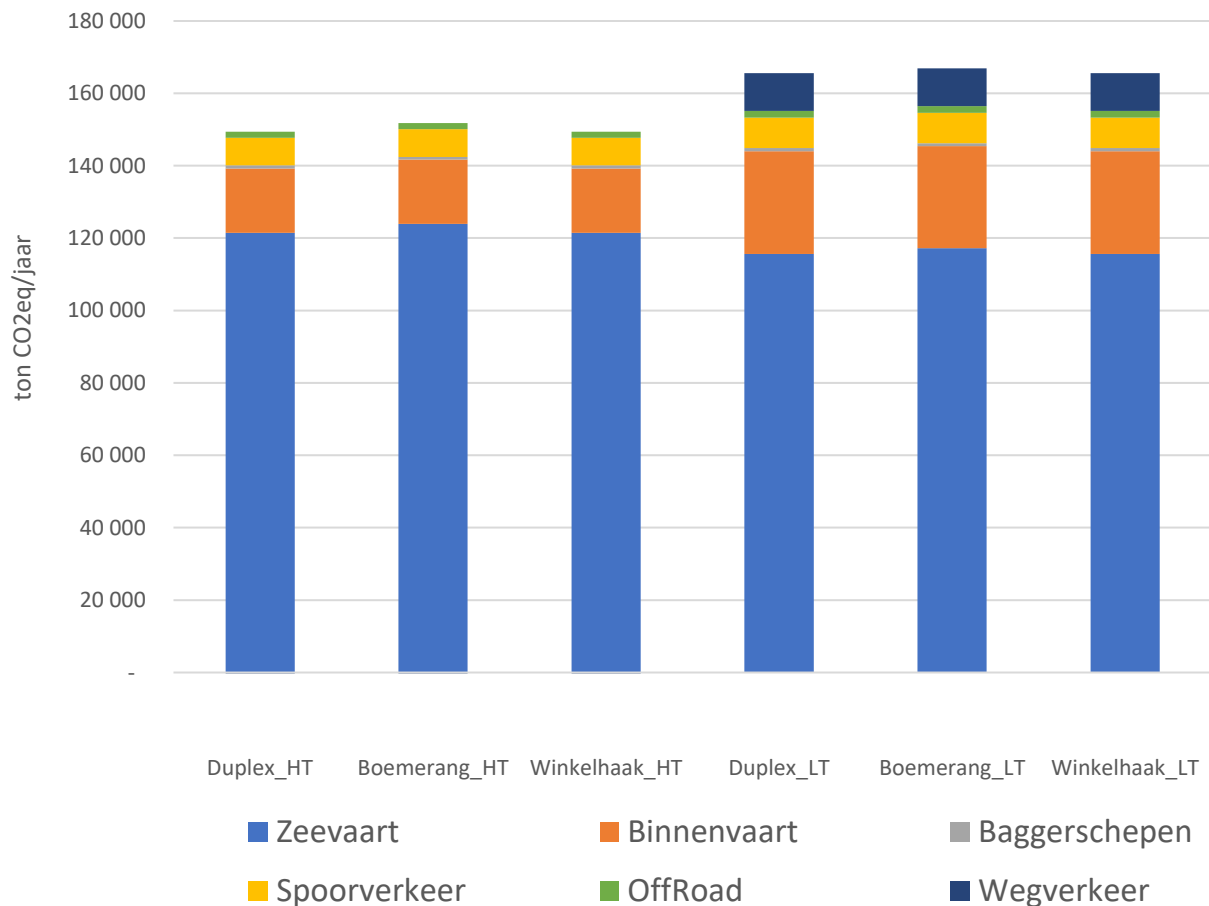
- 1) Transportgerelateerde broeikasgasemissies -> op basis van o.a. verkeersmodel
- 2) Effecten van wijzigingen in landgebruik (LULUCF)
  - Wijziging in koolstofvoorraad (+/-)
  - Wijziging in vermogen om koolstof vast te leggen (+/-)
- 3) Emissies toe te schrijven aan uitgraven en verwerken van (fossiel) veen (aeroob vs. anaeroob)

2) Effect op de weerbaarheid van de omgeving tegen de gevolgen van klimaatverandering

3) Klimaatrobuustheid van het project zelf

Transportgerelateerde broeikasgasemissies

- Emissies zeevaart overwegen (70 à 82%)
- Bij LT minder zeevaart maar meer hinterlandtransport -> hogere totale emissies (max. 11%)
- Effect van de dokconfiguratie bedraagt maximaal 1,57% (boemerang vs andere, toe te schrijven aan scheepvaart (sluis))
- Effect van locatie spoorbundel is zeer klein (0,02%)
- Emissies van de orde van 2,5 à 2,8% van de emissies van het goederentransport in Vlaanderen in 2030 (volgens het Vlaams Energie- en Klimaatplan)

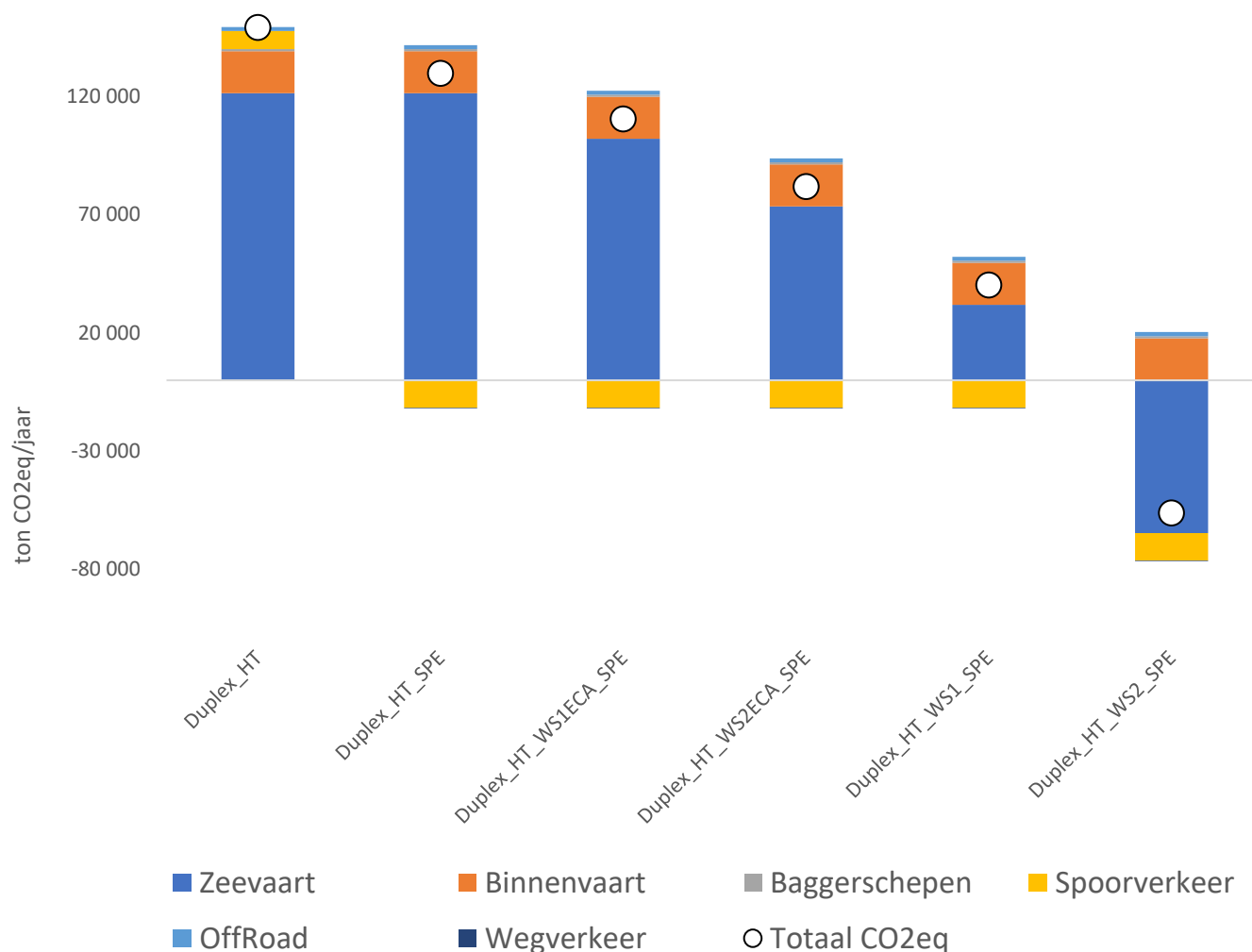
Milderende maatregelen voor broeikasgasemissies

SPE	ECA met elektrificatie van 90% van het containertransport per spoor binnen het studiegebied (geen walstroom)
WS1ECA_SPE	ECA met walstroom (lage percentages) enkel op de ECA-containerterminals en elektrificatie van 90% van het containertransport per spoor binnen het studiegebied
WS2ECA_SPE	ECA met walstroom (hoge percentages) enkel op de ECA-containerterminals en elektrificatie van 90% van het containertransport per spoor binnen het studiegebied
WS1_SPE	ECA met walstroom (lage percentages) op alle containerterminals en elektrificatie van 90% van het containertransport per spoor binnen het studiegebied
WS2_SPE	ECA met walstroom (hoge percentages) op alle containerterminals en elektrificatie van 90% van het containertransport per spoor binnen het studiegebied

TEU-klasse	Laag	Hoog
1-2 kTEU	18%	40%
2-4 kTEU	18%	90%
4-6 kTEU	18%	90%
6-8 kTEU	18%	90%
8-10 kTEU	18%	90%
10-13 kTEU	47%	90%
13-16 kTEU	47%	90%
16-18 kTEU	67%	90%
18+ kTEU	67%	90%

Effect van milderende maatregelen op emissies

- ‘Milderende’ variant waarbij enkel op elektrificatie spoor wordt ingezet (SPE) is weinig effectief (-13%)
- Varianten waarbij walstroom enkel bij ECA wordt toegepast (WS1ECA en WS2ECA) resulteren in reductie van resp. -26 en -45%
- Bij inzet van walstroom op alle containerterminals (WS1) dalen emissies met -73%
- Bij doorgedreven inzet op walstroom (WS2) op alle containerterminals wordt een *netto reductie* gerealiseerd t.o.v. de referentiesituatie (-138%)
- Bij dit laatste scenario is ECA aanvaardbaar in het licht van de klimaatdoelstellingen

Effect van veranderingen in landgebruik

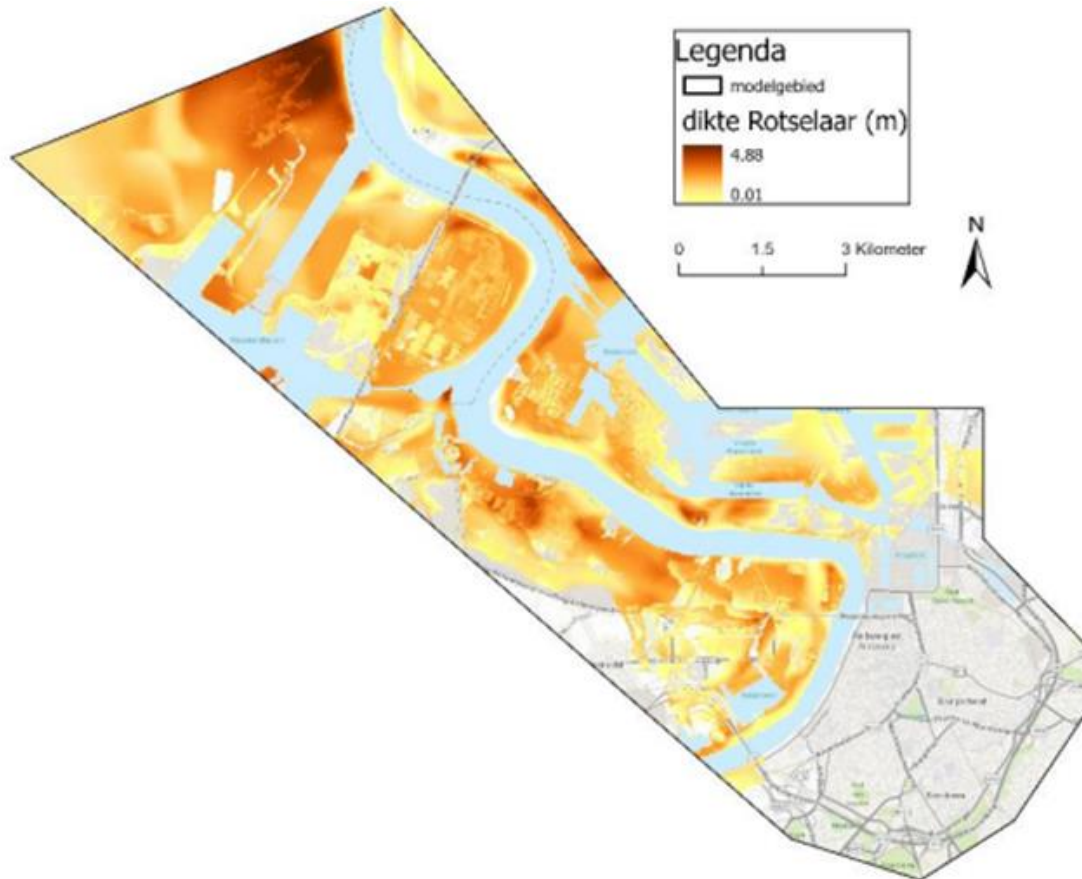
- Binnen de contouren van het projectgebied ECA vindt een verschuiving plaats van de oppervlakte aan (vooral) grasland en akkerland naar:
  - Verharde (opgehoogde) terreinen (terminals, logistieke terreinen) (+170 ha -> -7800 ton C)
  - Bufferdijken (+76 ha -> -1500 ton C)
  - Open water (dok) (+ 16ha -> -4600 ton C)
  - Wetlands (natuurcompensaties) (+112 ha -> + 6800 ton C)

Variant ECA	Wijziging in koolstofvoorraad (ton C)	Corresponderende CO ₂ -emissies (ton CO ₂)
ECA totaal Boemerang	-8.405	-30.848
ECA totaal Winkelhaak	-8.274	-30.367
ECA totaal Duplex	-7.467	-27.402

- Periode van 20 jaar: netto ongeveer 1500 ton/jaar vrijgesteld = 1% van transportgerelateerde emissies

Emissies gerelateerd aan uitgraven en verwerken van veen

- Dikte tussen 2 en 4 m
- Vanaf gemiddeld 2,5 m onder maaiveld polder
- Permanent verzadigd
- Bij volledige mineralisatie: vrijstelling van ongeveer 800.000 ton CO₂ (theoretisch)

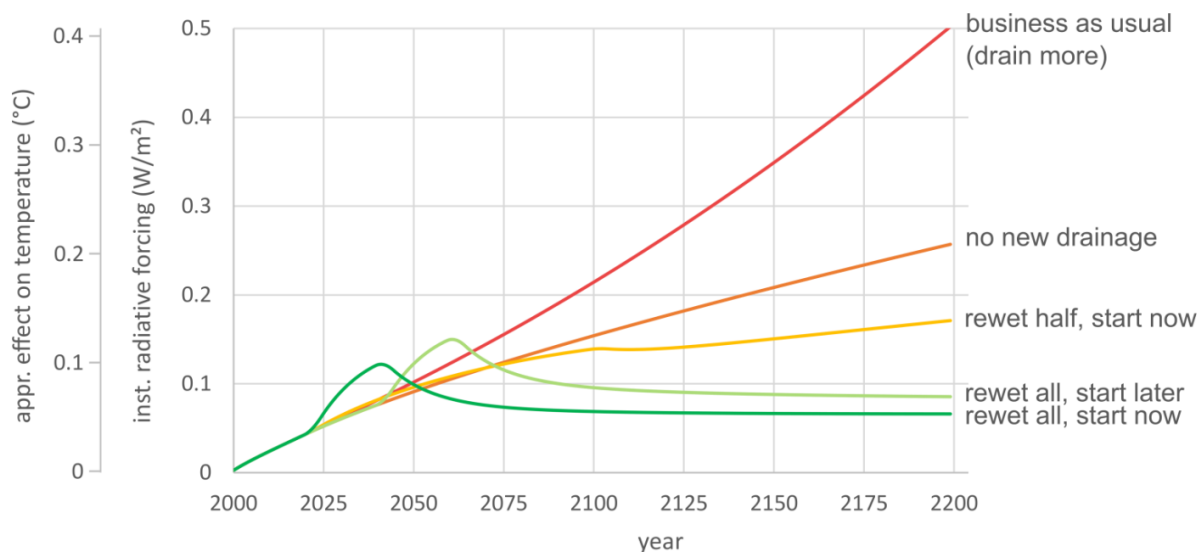

Broeikasgasemissies gerelateerd aan veen

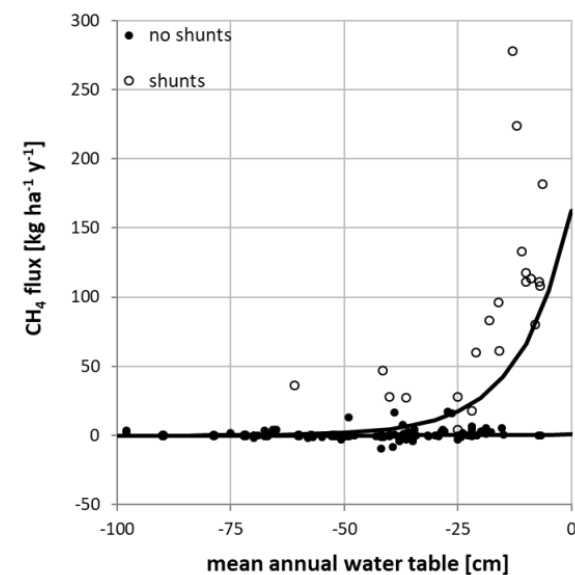
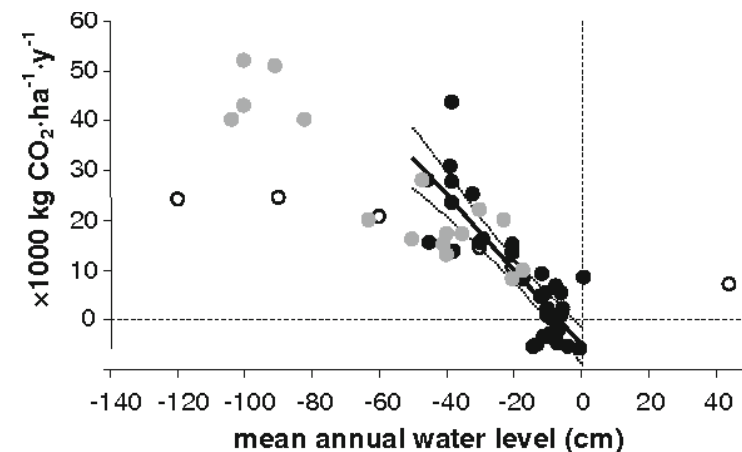
- Initieel vrijkomen van methaan bij uitgraven -> 7400 à 7700 ton CO_{2eq} (eenmalig)
- Berging in ophogingen op site: aerobe fase (CO₂) -> max 405 ton CO_{2eq} (eenmalig)
- Tijdelijke opslag op site (aeroob) -> max. 426 ton CO_{2eq} (eenmalig)
- Berging in ophogingen op site: anaerobe fase (CH₄) -> max 49 ton CO_{2eq}/jaar
- Transport naar bergingslocaties off-site (p.m.)
- Definitieve berging off-site (anaeroob) -> max 149 ton CO_{2eq}/jaar

CO₂ of methaan?

- Op korte termijn een grotere 'radioactive forcing', maar niet op langere termijn (methaan verdwijnt sneller uit de atmosfeer)
- Verzadiging van veenlagen in situ is cruciaal (waterpeil in ophoging op 6m TAW, via infiltratie) om aerobe afbraak (CO₂) te vermijden
- Volledige koolstofinhoud komt pas vrij over duizenden jaren (6000 jaar bij aerobe mineralisatie, 8 maal trager bij anaerobe)

Emissies en vastleggingen - synthese

- Eenmalige broeikasgasemissies: zijn het gevolg van wijzigingen in landgebruik en uitgraven + tijdelijk stockeren van veen; equivalent aan ongeveer 3 maanden permanente emissies
- Netto permanente broeikasgasemissies zijn toe te schrijven aan transport (+), toegenomen vastlegging wetlands (-) en berging van veen in anaerobe omstandigheden (+).
- De transportgerelateerde broeikasgasemissies (zonder mildering) zijn verantwoordelijk voor meer dan 99,9% van alle permanente aan ECA toe te schrijven emissies

	Boemerang	Winkelhaak	Duplex
Transportgerelateerde emissies³⁴ (ton CO_{2eq}/jaar)	166.867	165.551	165.535
Wijziging sequestratiecapaciteit van landgebruik (ton CO_{2eq}/jaar)	- 280	-283	-293
Permanente emissies door berging van veen (ton CO_{2eq}/jaar)	138	147	149
Totale permanente emissies (ton CO_{2eq}/jaar)	166.724	165.414	165.391

Effecten op de klimaatweerbaarheid van de omgeving

- Afwatering moet rekening houden met toename in buienintensiteit (Bieshoek, afwatering richting polder)
- Hitte: verharding kan verschil maken van enkele graden, voelbaar tot op enkele honderden meters (containerterminal, Bieshoek)
- Droogte: belang van bufferen en infiltreren (ook in context van anaerobe condities in veenophoging)

Kwetsbaarheid van het project voor klimaatverandering

- **Zeespiegelstijging:**
  - Sigmahoogte (11 mTAW) beschermt tegen stijging tot 60 cm.
  - Pas te verwachten tegen einde van de eeuw bij 'hoge' emissiescenario's
- **Hogere windsnelheden:** stabiliteit van stacks, kranen, carriers, ... problemen bij manoeuvreren van schepen
- **Hitte:** comfort van personeel, bewaren van goederen: meer koeling en hoger energieverbruik
- **Neerslagintensiteiten:** noodzaak om afwateringssystemen aan te passen, ook problemen bij hinterlandtransport mogelijk.
- **Droogte:**
  - Stremming van binnenvaart, ongunstig effect op modal shift
  - Aerobe condities in veen
- **Wijzigingen in vraag, aanbod en transportbehoeften**

Vragen?

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

**Port of
Antwerp
Bruges**

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

<nr.>

Toelichting MER-resultaten

3 Lucht

Johan Versieren

MER-deskundige Lucht

Uitgangspunten

■ Beoordeling emissieniveaus

- Beoordeling tov IMJV-drempels (IMJV : integraal milieu-jaarverslag)
- Kaderen van emissieniveaus tov NEC-reducties (nationale (en Vlaamse) plafondwaarden 2030 vastgelegd in kader van Europese verplichtingen)
- Toename van emissies van vnl. NOx gelinkt aan nieuwe projecten dienen in licht van NEC-reductie doelstellingen door andere bronnen gecompenseerd te worden

■ Impactbeoordeling luchtkwaliteit

- Functie van al of niet overschrijden van luchtkwaliteitsgrenswaarden
- (Relatieve) impactbijdrage beoordeeld tov (actuele) luchtkwaliteitsgrenswaarden en lange termijn streefwaarden
- Onderzoek naar mildering te koppelen aan impactbijdrage

Methodiek

- **Impactberekeningen door koppeling verschillende berekeningsmodellen uitgaande van:**
  - Berekenende emissies voor verschillende modi (op basis van emissiekengetallen – data mobiliteit – data scheepstypen – elektrificatie off-road bij containerbehandeling cfr. voorkeursbesluit)
  - Specifieke meteo en Achtergrondconcentraties (mee bepaald door o.a. industriële emissies, mobiliteit,...)
- **Impactberekeningen van:**
  - Referentie situatie (2030)-zonder walstroom (O.S. : extra berekening met walstroom ftie op komst zijnde EU-normering die verwacht wordt voor containerschepen en cruiseschepen)
  - Geplande situatie (2030 – **worst case dat in 2030 reeds volledige extra capaciteit gerealiseerd is**)
    - Verschillende alternatieven qua ligging (boemerang, winkelhaak, duplex)
    - Varianten met hoge respectievelijk lage transshipment
    - Varianten in functie van ligging spoorbundel
    - **Milderende maatregel** walstroom op nieuw getijdendok (voorzichtige/vooruitstrevende raming)
    - Verschillende **flankerende beleidsmaatregelen**
      - Elektrificatie spoor
      - Walstroom alle terminals (voorzichtige/vooruitstrevende raming)

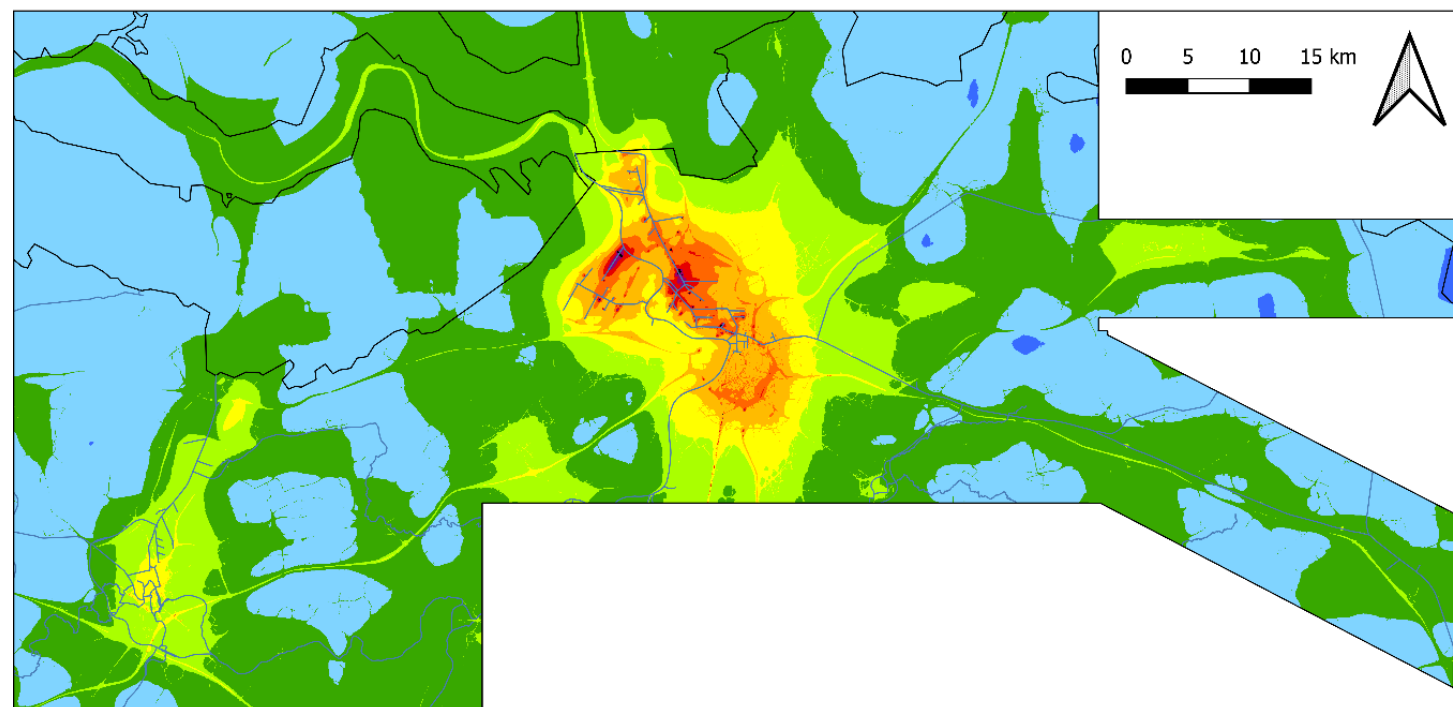

Methodiek - studiegebied

■ In rekening gebrachte emissies

- Zeevaart
- Binnenvaart
- Baggerschepen (enkel ECA)
- Spoorverkeer (enkel containers)
- Wegverkeer (zowel PW als VW)
- Off-road (enkel containers)
- Bieshoek (indicatieve raming)
- Industrie (cfr. Luchtplan 2030 – constant voor alle scenario's)

NO₂-concentratie 2030nonECA [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

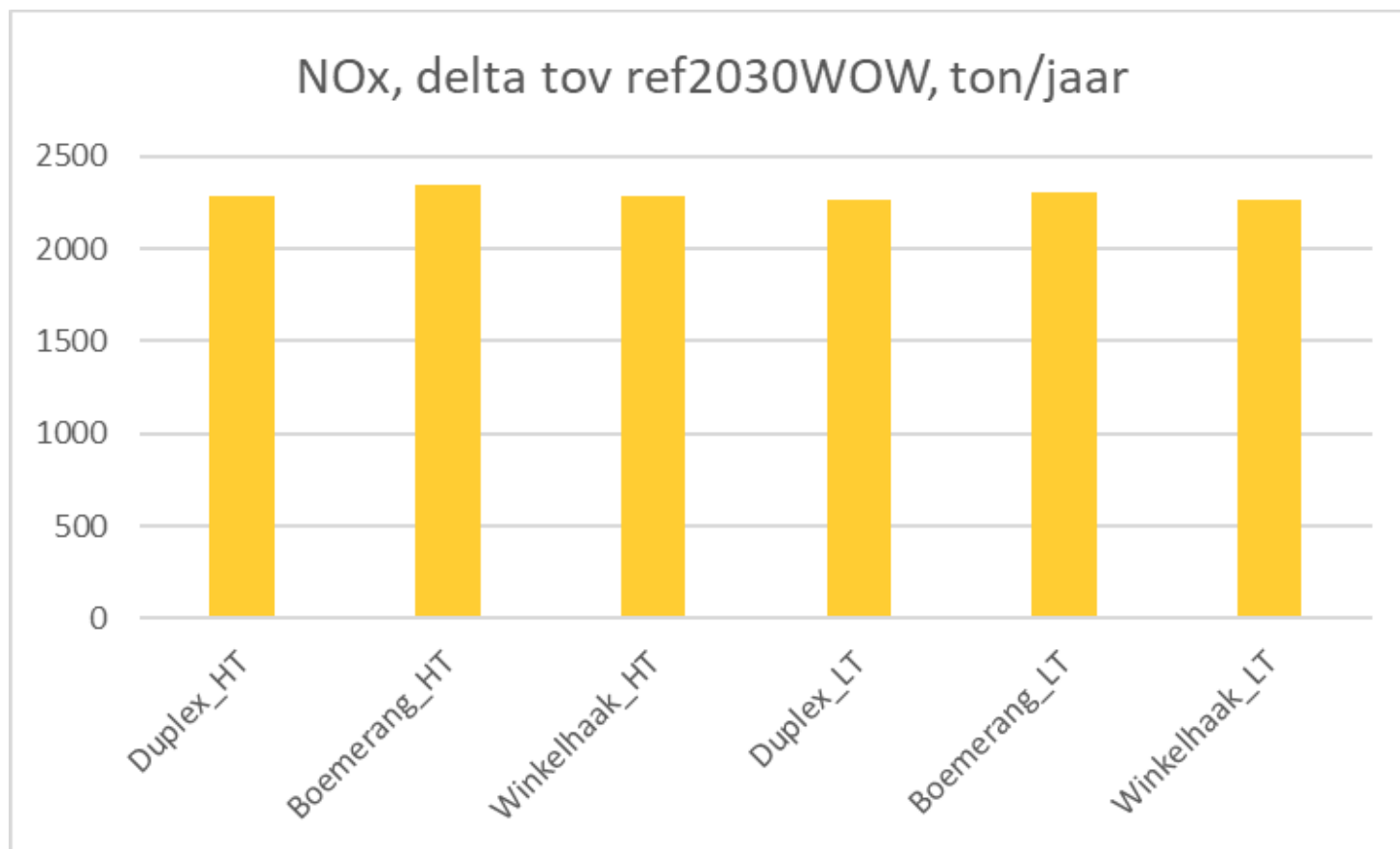

Legende

□ Domein	Concentratie	8 - 12	20 - 24	32 - 36
— Waterlopen	0 - 4	12 - 16	24 - 28	36 - 40
— Landsgrenzen	4 - 8	16 - 20	28 - 32	>40

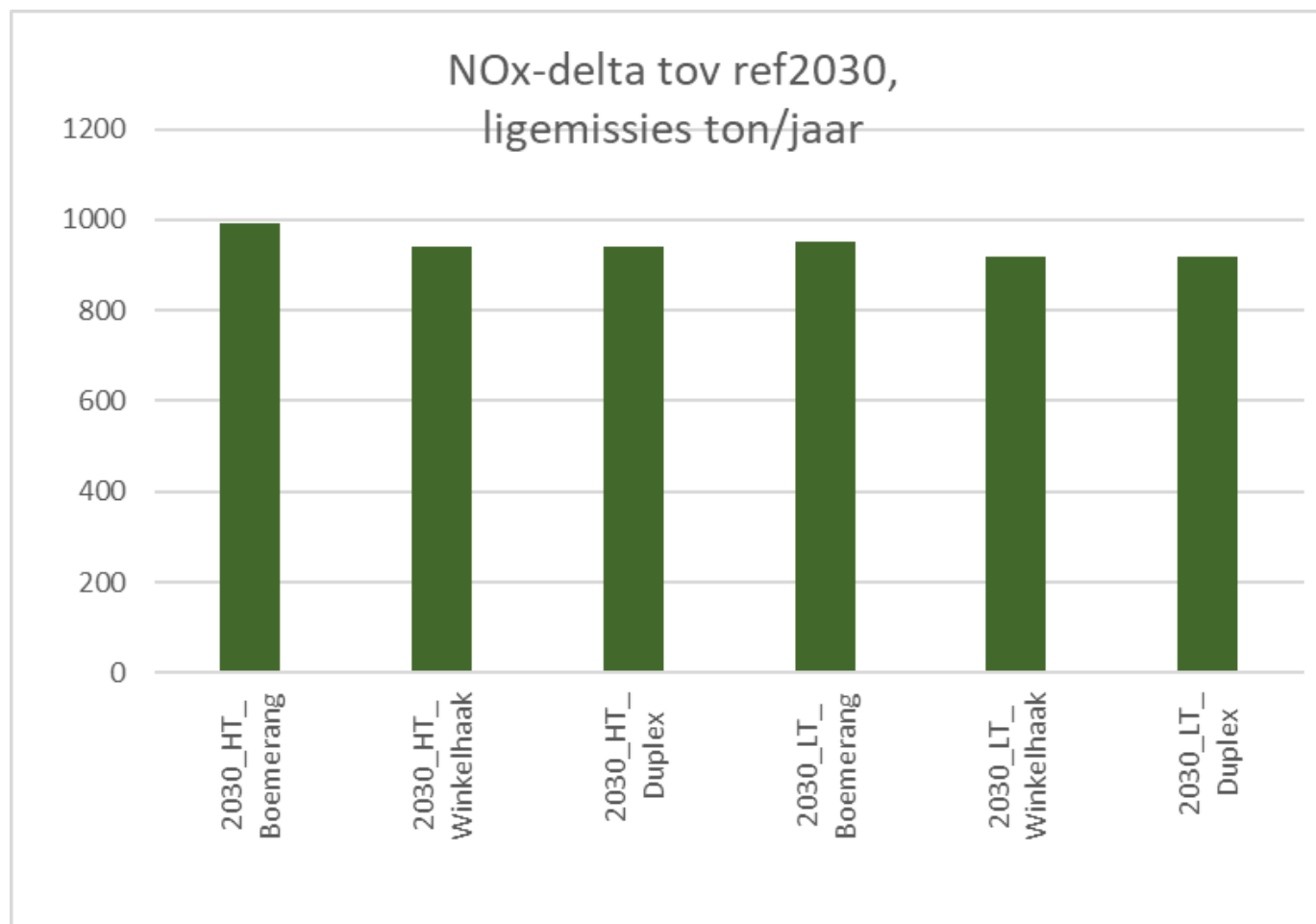
Belangrijkste bevindingen : NOx-emissies project

- ECA leidt grootte-orde tot ca. 2250 ton extra NOx emissies
- Boemerang beperkt hogere emissies in vergelijking met andere dokvarianten
- HT (zeer) beperkt hogere totale NOx-emissies dan LT

Belangrijkste bevindingen - NOx-ligemissies zeevaart

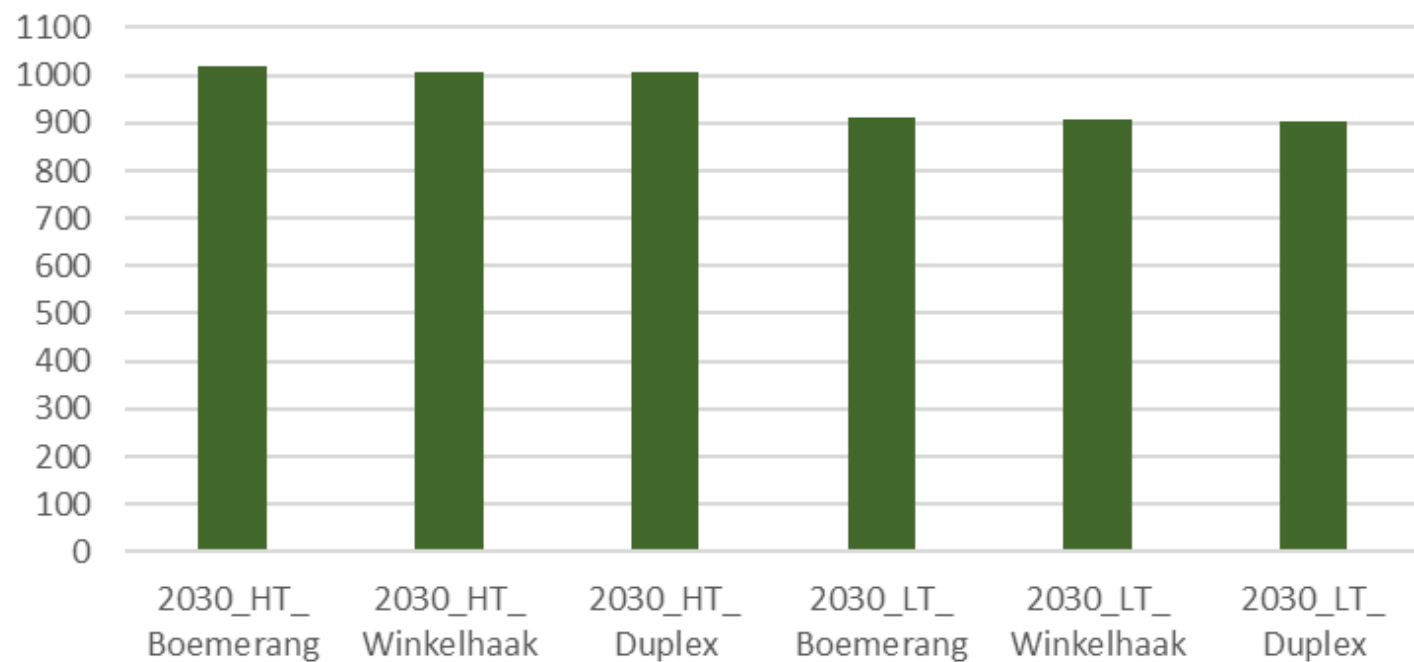

- Ligemissies zeevaart zeer relevante bron inzake NOx-emissies (ca 900 à 1000 ton/jaar)
- Bij HT hogere ligemissies zeevaart
- Boemerang beperkt hogere NOx-emissies in vergelijking met Winkelhaak en Duplex
- Zeer aanzienlijk reductie-potentieel walstroom

Belangrijkste bevindingen : NOx vaaremissies zeevaart

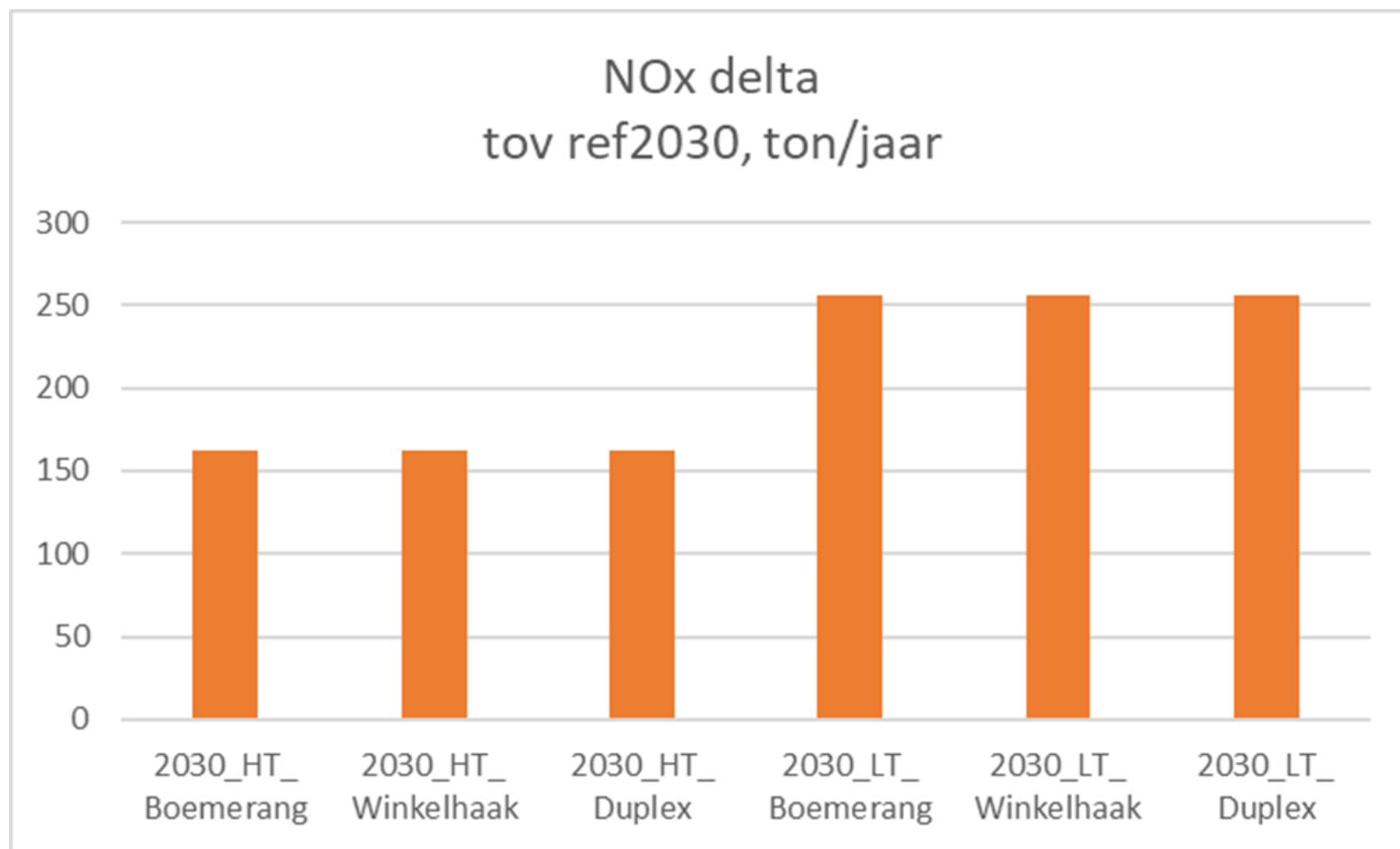
NOx-delta tov ref2030,
emissies varen ton/jaar

- Vaaremissies zeevaart zeer relevante bron inzake NOx-emissies (grootte-orde 900 à 1000 ton/jaar)
- Grootte-orde vaaremissies gelijkaardig aan ligemissies maar veel beter ruimtelijk gespreid (lagere impact op luchtkwaliteit)
- Bij HT hogere ligemissies zeevaart
- Nauwelijks verschil tussen dokvarianten – Boemerang iets hoger

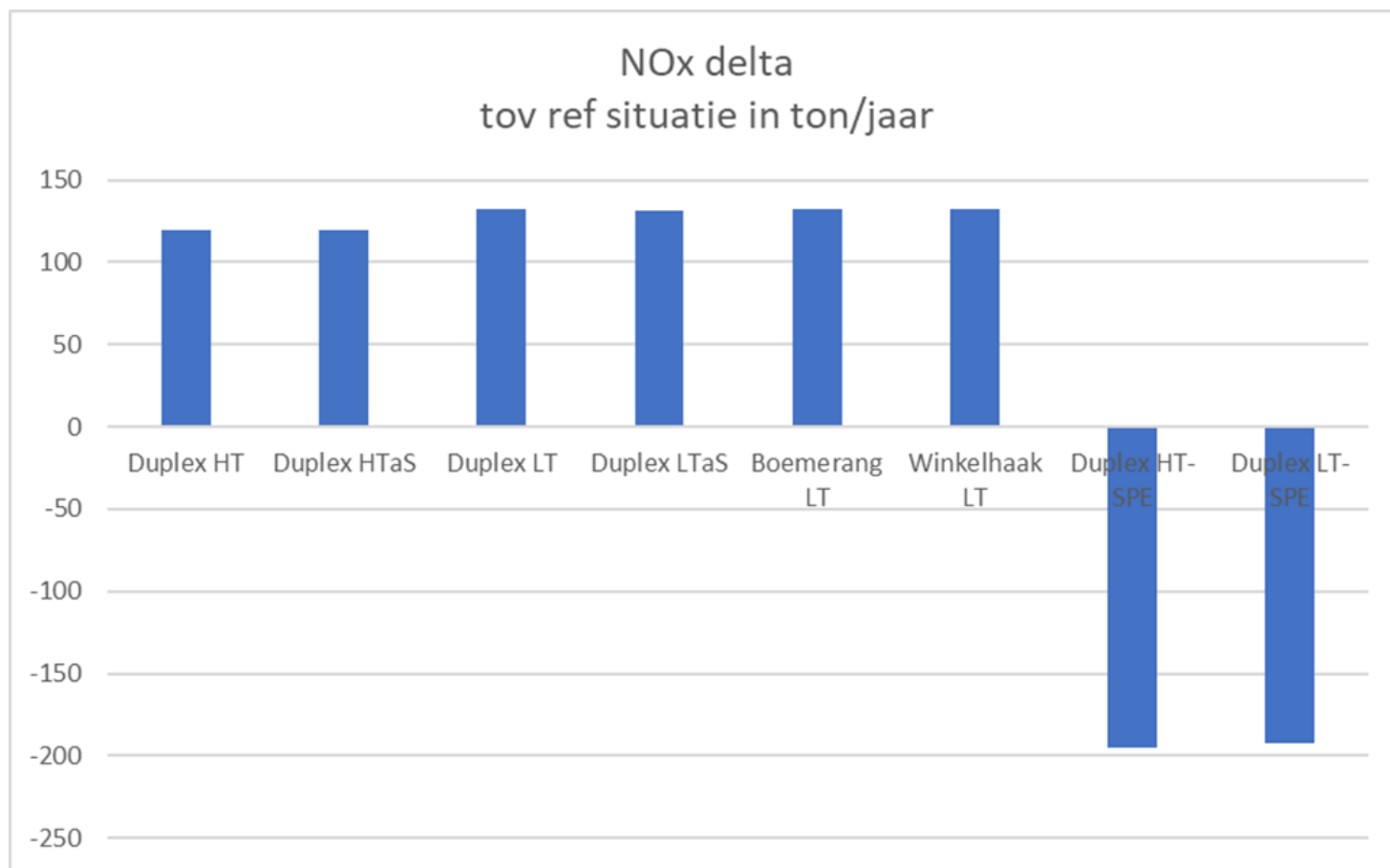
Belangrijkste bevindingen : NOx emissies binnenvaart

- Binnenvaart (150 à 250 ton/jaar)
- Veel minder relevante bron inzake NOx-emissies dan zeevaart
- Ook veel sterker ruimtelijk gespreid
- Bij HT aanzienlijk lagere emissies binnenvaart
- Weinig verschil tussen dokvarianten

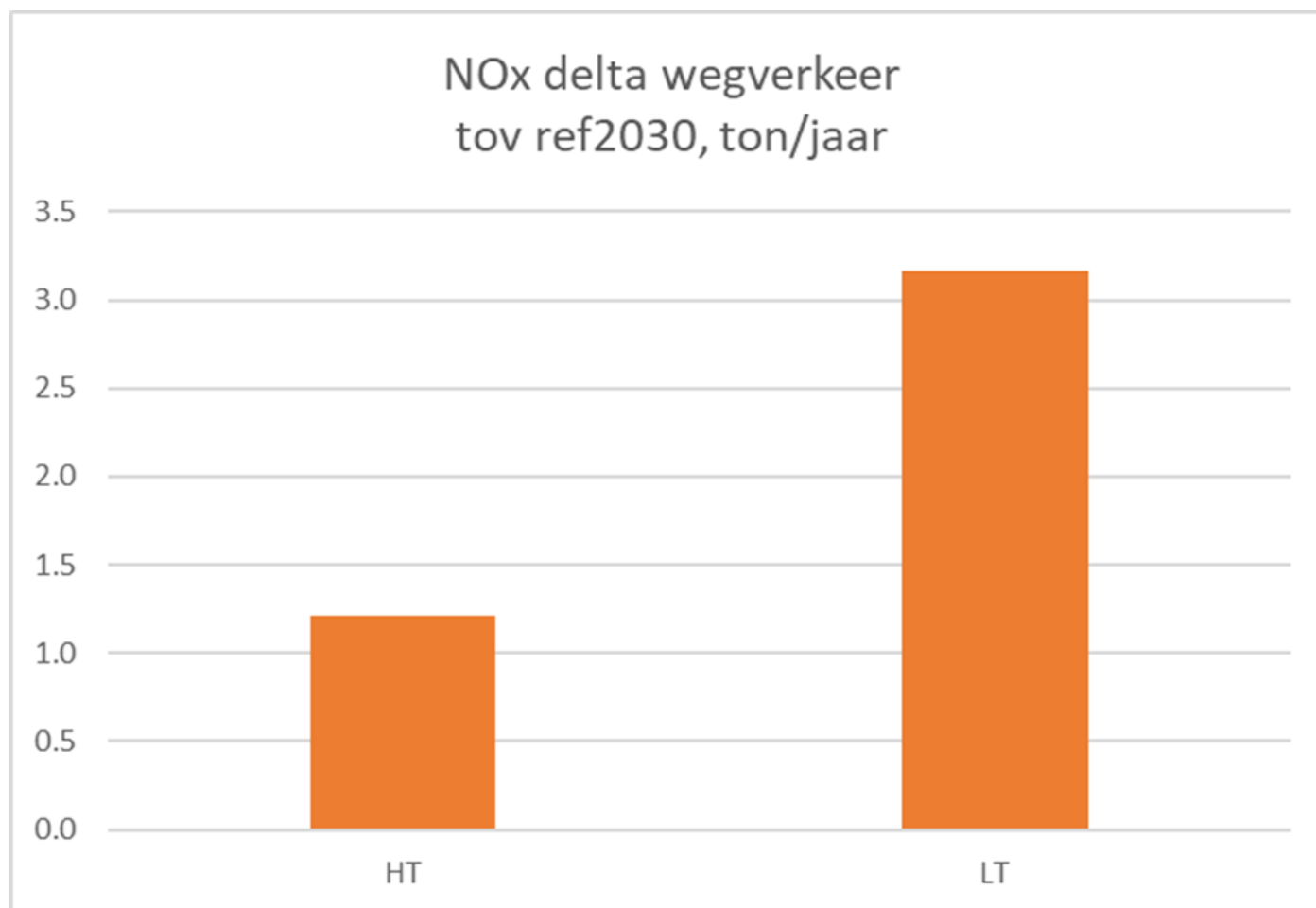
Belangrijkste bevindingen : NOx emissies spoor

- Spoor (120 à 130 ton/jaar)
- Veel minder relevante bron en sterker ruimtelijk gespreid dan zeevaart
- Iets minder relevant dan binnenvaart
- Bij HT iets lagere emissies dan LT
- Nauwelijks verschil bij alternatieve ligging spoorbundel
- Geen verschil tussen dokvarianten
- Zeer significante afname bij vergaande elektrificatie (heeft betrekking op alle containertrafiek en niet enkel ECA)

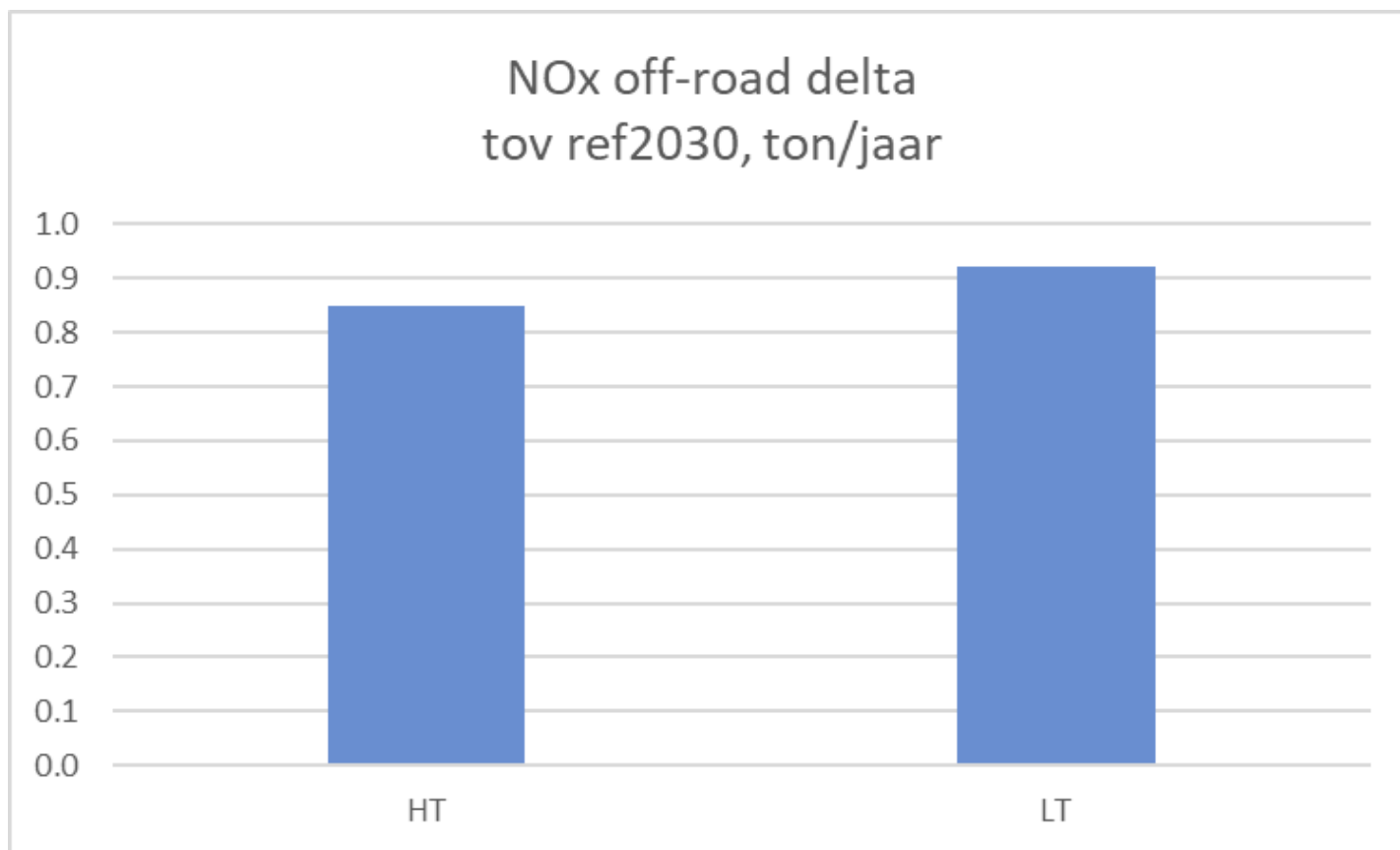
Belangrijkste bevindingen : NOx emissies wegverkeer

- Wegverkeer minst relevante bron inzake NOx-emissies van alle transportmodi
- Komt zeer sterk verspreid vrij over grote oppervlakte
- Bij HT aanzienlijk lagere emissies wegverkeer

Belangrijkste bevindingen : NOx emissies off-road

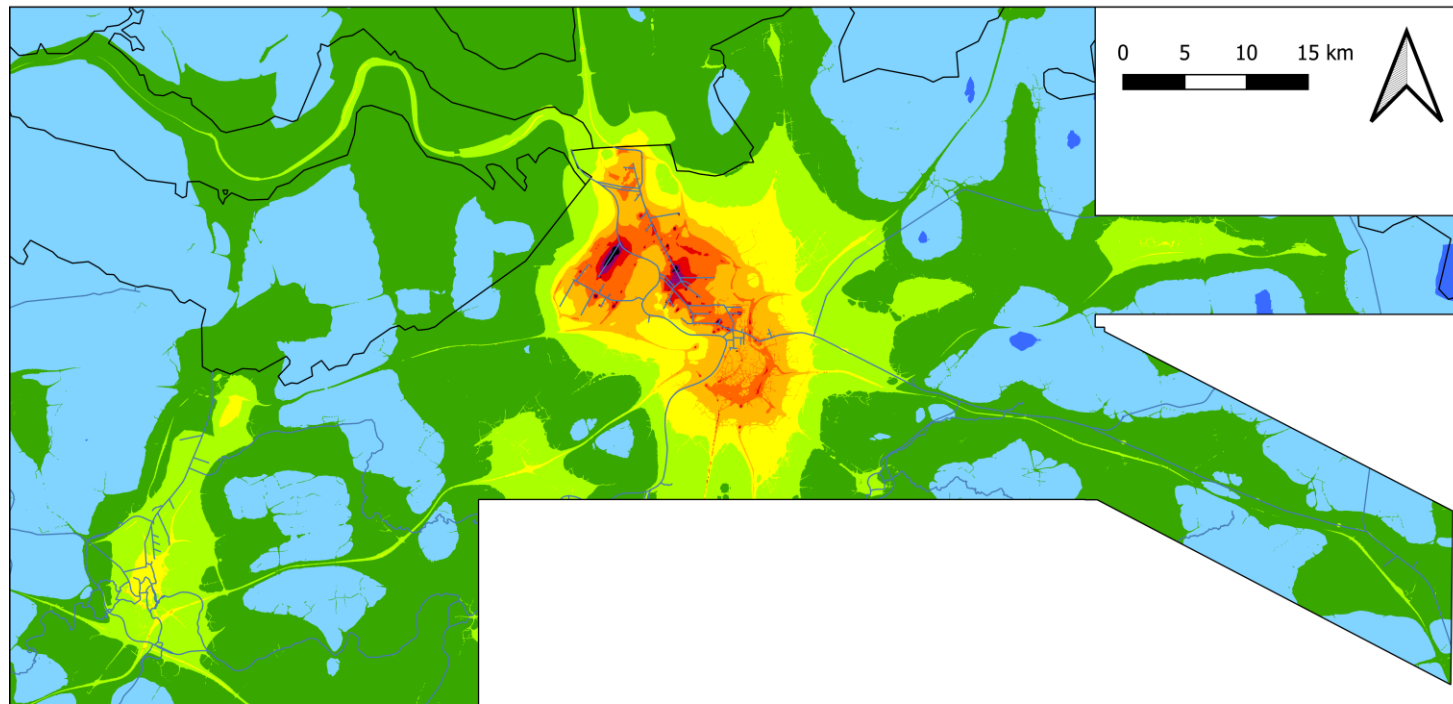

- Off-road (naast onderhoudsbaggeren) minst relevante bron inzake NOx-emissies van alle bronnen binnen ECA (omwille van vergaande elektrificatie overeenkomstig het voorkeursbesluit)
- Bij HT beperkt lagere emissies off-road

Belangrijkste bevindingen : NO₂-impact luchtkwaliteit

NO₂-concentratie *Duplex_HT* [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Legende

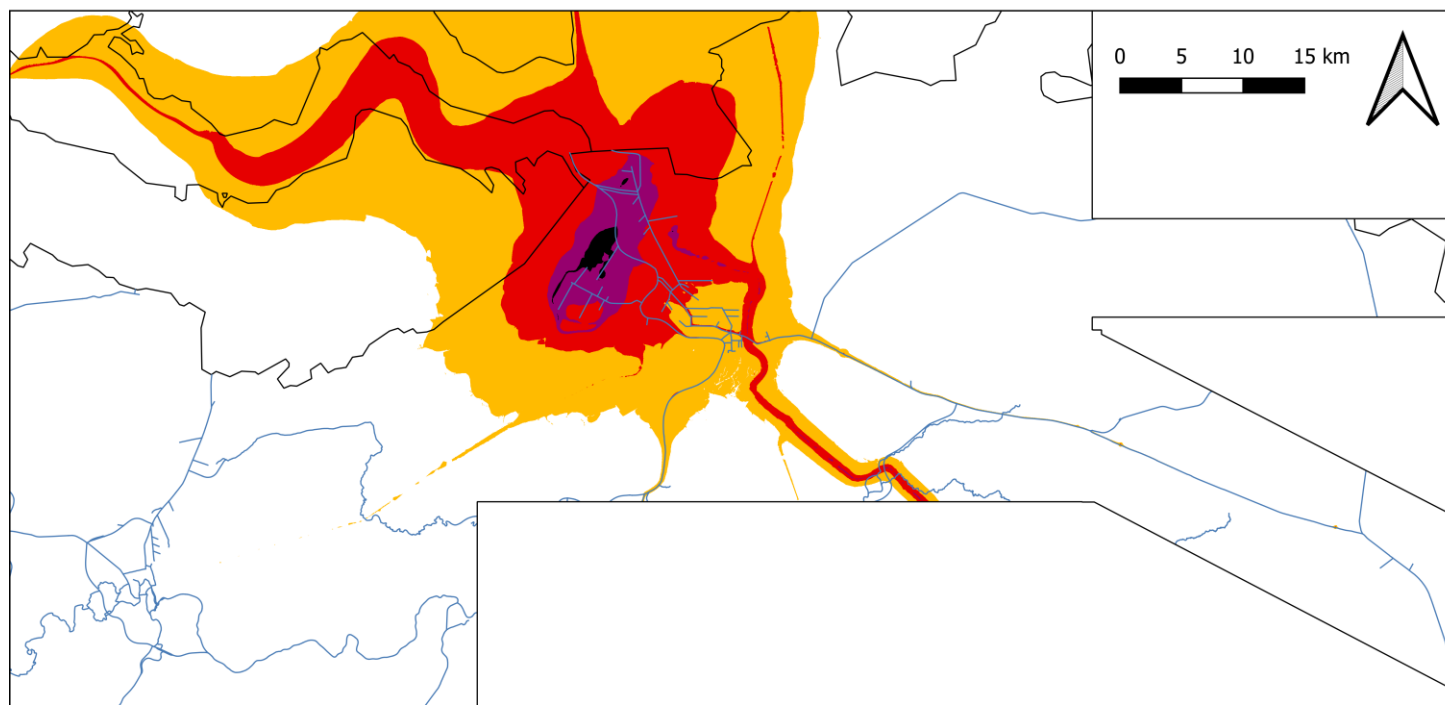
□ Domein	Concentratie	8 - 12	20 - 24	32 - 36
— Waterlopen	0 - 4	12 - 16	24 - 28	36 - 40
— Landsgrenzen	4 - 8	16 - 20	28 - 32	> 40

- Grote ruimtelijke variatie
- Zeer sterk verhoogde NO₂ concentraties in havengebied vnl thv dokken door ligemissies
- Hogere concentraties NO₂ langs snelwegen, spoor- en vaarwegen
- Boven TGD mogelijks overschrijding jaargemiddelde NO₂ grenswaarde (is die grens-waarde wel van toepassing boven dok cfr blootstellingsprincipe?)

Belangrijkste bevindingen : NO₂-impact luchtkwaliteit

Vershil in NO₂-concentratie *Duplex_HTF-2030REFWOW* [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Legende

□ Domein	Concentratieverschil	■ -1.2 - -0.4	■ 0.2 - 0.4	■ >4
— Waterlopen	■ <-4	■ -0.4 - -0.2	■ 0.4 - 1.2	
— Landsgrenzen	■ -4 - -1.2	■ -0.2 - 0.2	■ 1.2 - 4	

- Zeer relevante NO₂-impact vnl thv TGD (door ligemissies)
- Relevante toename NO₂ langs spoor- en vaarwegen
- Beperkte toename NO₂ langs snelwegen
- Impact thv Bieshoek volledig “overschaduwd” door impact scheepvaart

Milderende maatregelen

TEU-klasse	Laag % walstroom	Hoog % walstroom
1-2 kTEU	18%	40%
2-4 kTEU	18%	90%
4-6 kTEU	18%	90%
6-8 kTEU	18%	90%
8-10 kTEU	18%	90%
10-13 kTEU	47%	90%
13-16 kTEU	47%	90%
16-18 kTEU	67%	90%
18+ kTEU	67%	90%

SPE

ECA met *elektrificatie* van 90% van het containertransport per *spoor* binnen het studiegebied (geen walstroom)

WS1ECA_SPE

ECA met *walstroom (lagere percentages)* enkel op de ECA-containerterminals en elektrificatie van 90% van het containertransport per spoor binnen het studiegebied

WS2ECA_SPE

ECA met walstroom (*hogere percentages*) enkel op de ECA-containerterminals en elektrificatie van 90% van het containertransport per spoor binnen het studiegebied

WS1_SPE

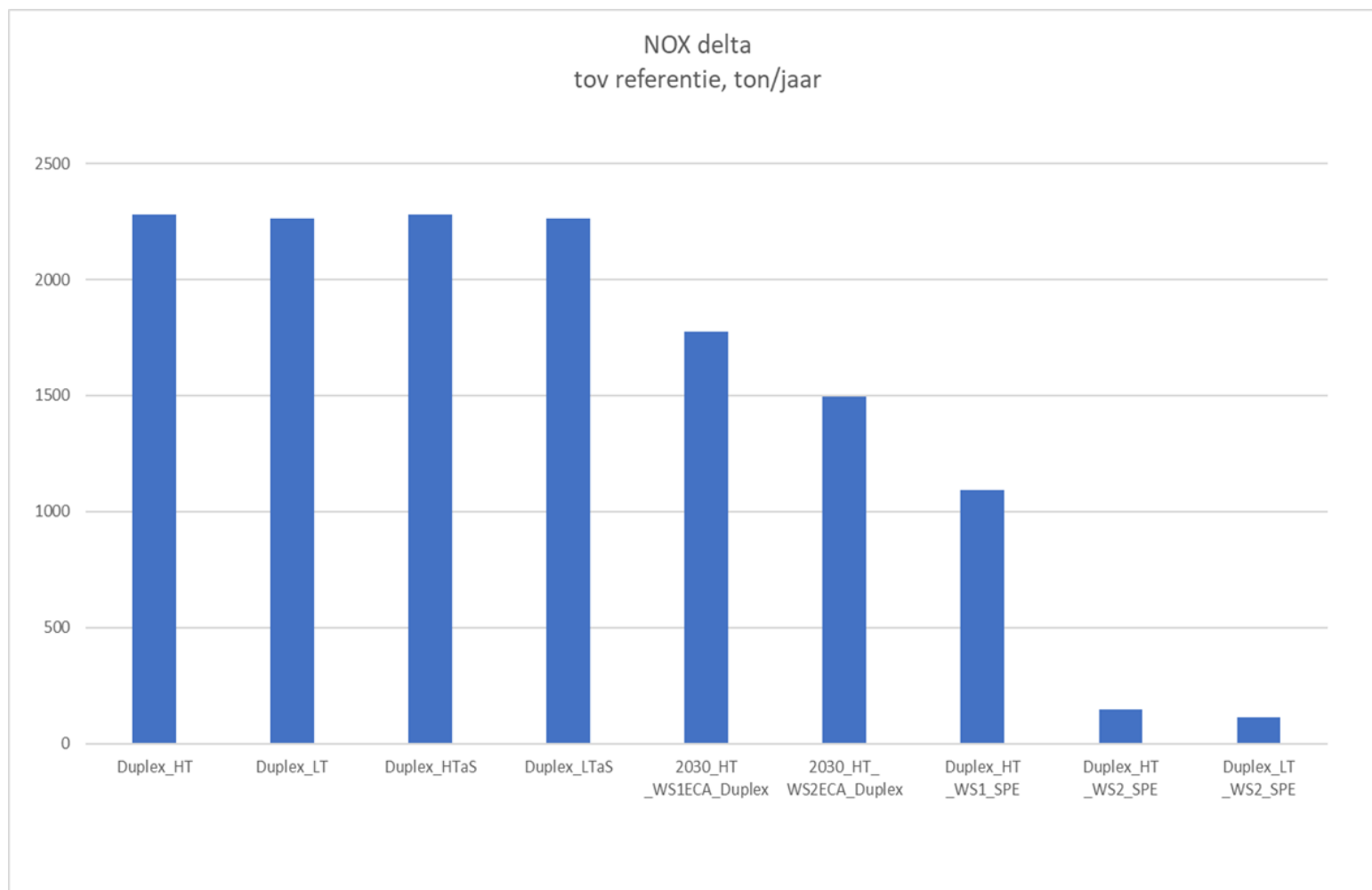
ECA met walstroom (*lagere percentages*) op de containerdokken (*alle*) en elektrificatie van 90% van het containertransport per spoor binnen het studiegebied

WS2_SPE

ECA met walstroom (*hogere percentages*) op de containerdokken (*alle*) en elektrificatie van 90% van het containertransport per spoor binnen het studiegebied

Milderende maatregelen : emissies

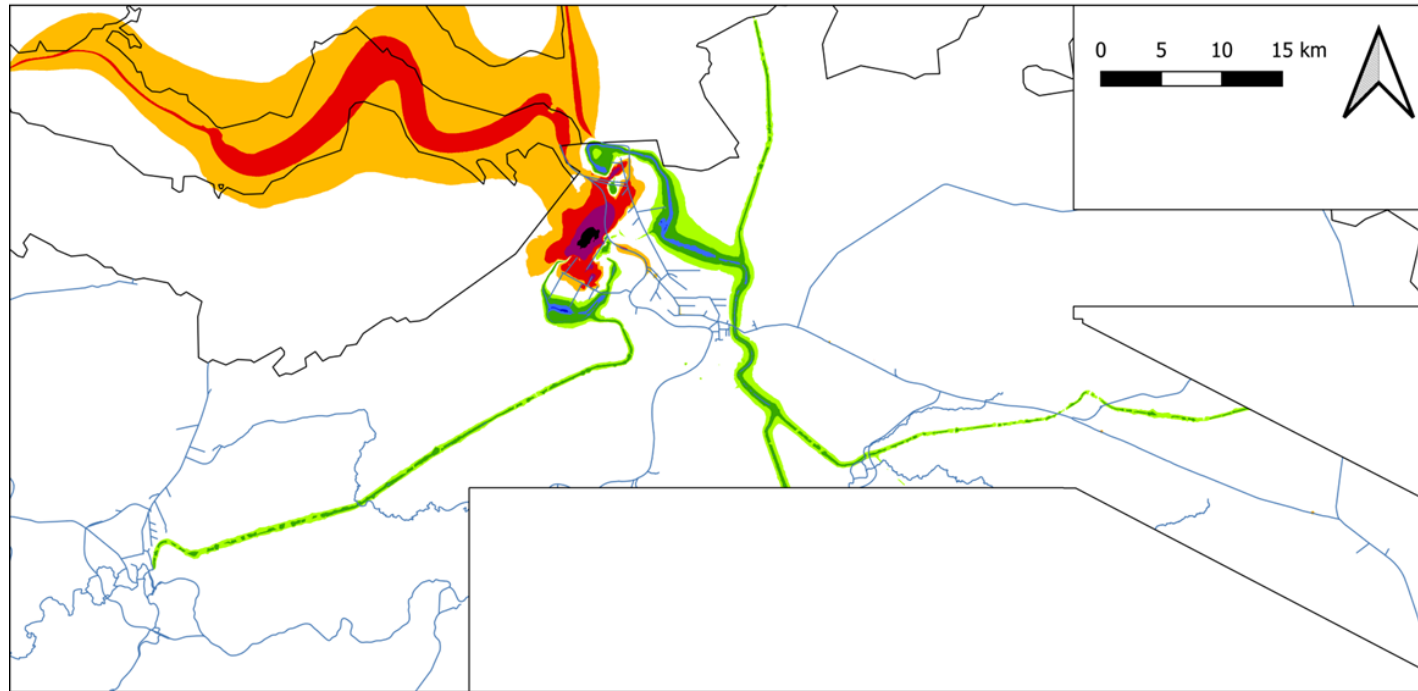

- Toepassen van ambitieuze walstroom op enkel ECA (WS2ECA) resulteert nog steeds in aanzienlijk hogere NOx emissies dan in de referentie situatie
- Enkel door bijkomende flankerende maatregelen met toepassing ambitieuze walstroom op bestaande terminals en vergaande elektrificatie spoortransport (WS2-SPE) leidt tot quasi stand-still qua emissies

Milderende maatregelen : impact op luchtkwaliteit

Vershil in NO₂-concentratie Duplex_HT_WS1_SPEF-2030REFWOW [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

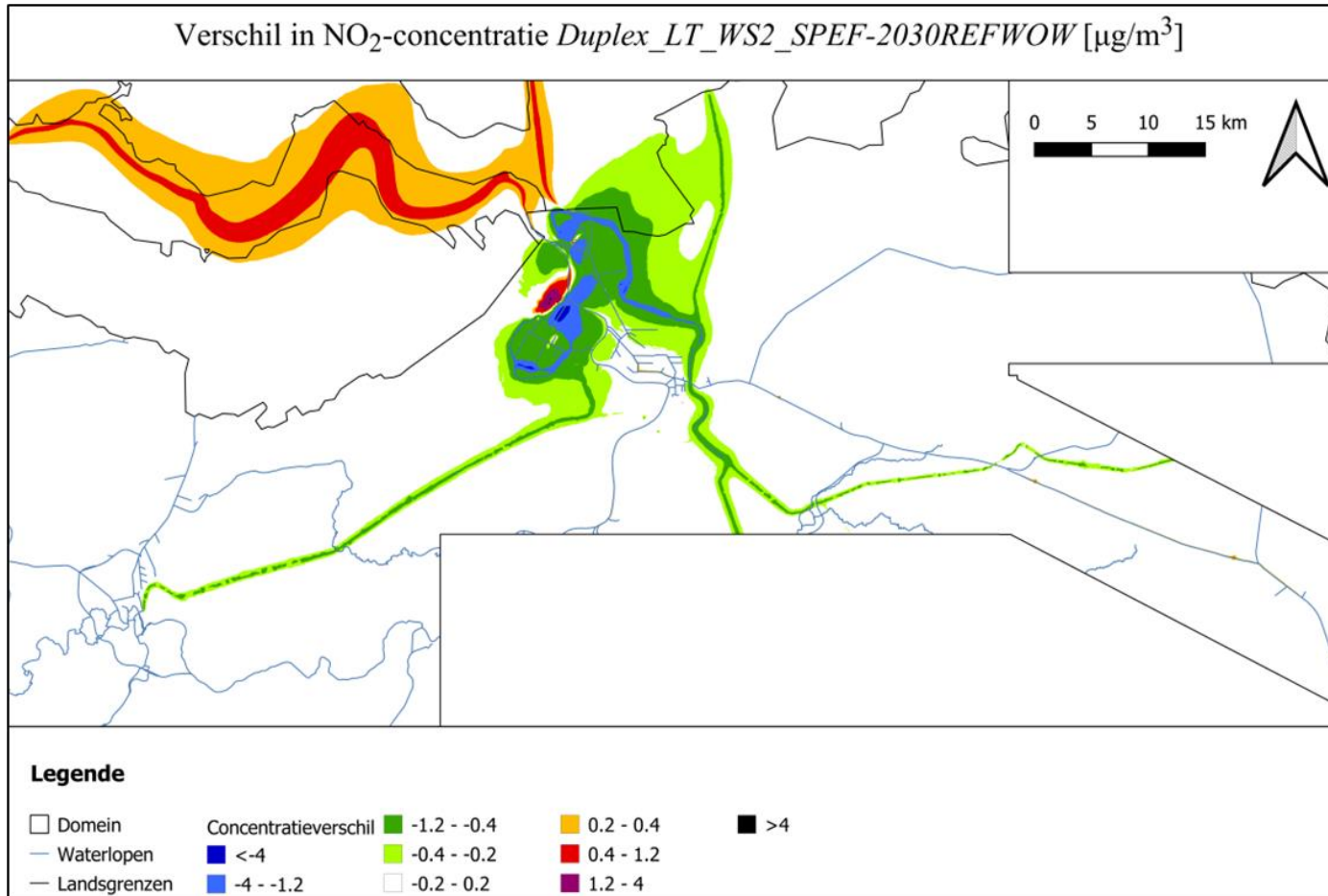
Legende

Domein	Concentratieverschil	-1.2 - -0.4	0.2 - 0.4	>4
Waterlopen	<-4	-0.4 - -0.2	0.4 - 1.2	
Landsgrenzen	-4 - -1.2	-0.2 - 0.2	1.2 - 4	

- Impact zeevaart veel minder uitgesproken door projectgebonden mildering met beperkte walstroom
- Maar nog steeds zeer relevante NO₂-impact vnl. thv TGD (door ligemissies), weliswaar over veel kleinere oppervlakte
- Relevante afname NO₂ langs spoorwegen door flankerend beleid

Milderende maatregelen : impact op luchtkwaliteit

- Impact zeevaart veel minder uitgesproken door project-gebonden mildering en flankerend beleid met ambitieuze walstroom (WS2)
- Nog steeds zeer relevante NO₂-impact maar enkel thv TGD, weliswaar slechts over zeer beperkte oppervlakte
- (zeer) relevante afname in aanzienlijk deel van de haven
- Relevante afname NO₂ langs spoorwegen door flankerend beleid (SPE)

Vragen?

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

**Port of
Antwerp
Bruges**

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

<nr.>

Slotwoord

Filip Boelaert

Voorzitter task force ECA

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

<nr.>

Complex project ECA

Medegefinancierd door
de Europese Unie

ACTORENOVERLEG
7 NOVEMBER 2022

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Port of
Antwerp
Bruges

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

